

SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO

TARIFA REDUCIDA

Concesión 1551

Dirección y Administración: GRAL. CESAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3667 - Bs. Aires.

Periódico de la Colectividad Yugooslava

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

AÑO (Leto) IX.

BUENOS AIRES, 12 DE MAYO (MAJA) DE 1939

Núm. (Štev.) 120

NARODNINA: Za Ameriko in za celo leto \$ arg. 6.—; za pol leta 3.50. Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

LEPO SO GOVORILI

A POLOŽAJA NISO SPREMENILI

Govorili so Roosevelt, Hitler, Chamberlain, Daladier, Mussolini, Beck, papež, razni drugi ministri, državniki, vojskovodje, generali in drugi. Vsi so govorili in lepo so povedali, vsaj za nekatere, če že ne za vse. A žalostno pri vsem tem je, da položaja niso v ničemer spremenili. Slej ko prej živi ljudstvo v razburjenju, v večnem strahu, kdaj bo poginano na krvave poljane, iz svojih domov in v še večjo bedo nego je danes.

Vse države so do zob oborožene; za vzdrževanje miru, pravijo. Za vzdrževanje tega "miru" so izdali že težke milijarde in vedno težje izdajajo, dokler nekega dne ne bodo mogli naprej in tedaj se bo zgodilo, kar se spriča tolikšne človeške zablode more zgoditi...

V zgodovini človeštva ni bilo še nikoli toliko hinavščine, zavajanja, laži in krivic. Med posamezniki in narodi je postalo nezaupanje in sovražnost. Moralna kriza je objela vse človeštvo. Strupene megle vstajajo iz tega moralnega močvirja. Strup prihaja človeku v kri in meso in grozi mu poguba. Človek je skoroda pozabil, da je v bistvu vendarle dober, da bi se mu splačalo napeti vse sile, da se osvobodi duševne more, ki ga tlačijo.

Človek bi ne bil tak, če bi se vsi in z vsemi sredstvi ne trudili, za ga pokvariti. Laž je zagospodovala vseh; srečavamo jo v temnih labirintih mednarodne politike, dobimo jo v cerkvi, na cesti in povsod v medsebojnem občevarju. A najhuje je to, da izgublujemo sposobnost ločiti resnico od laži, med dobrim in slabim. S sistematičnim prizadevanjem potom radia, časopisja, govora in šušljanjem se je posrečilo doseči lepe uspehe v prid laži in zablodu. Koliko pisateljev, pesnikov in drugih poštenih ljudi, vzdihuje v svojih spisih in verzih ter zlivajo strahotne vizije na papir, v opomin, a se izgubljajo besede iz srca v truščen zaslepljene mase.

A prišel bo čas spoznanja, čimdelj se bo zavlekel, tem silneje bo udaril krivici v obraz. O tem niti najmanj ne dvomimo.

Prisluhniti je treba utripom človeških src, skritim željam, ki jih ne upajo vsi glasno vsem povedati, ker se bojijo in mislijo, da je človek človeku sovražen. In prav mislijo... Tako so jih pač vzgojili.

Imeli smo priliko govoriti z Italijanom, ki je nedavno prišel iz Italije. Bil je razumljivo v fašističnih vrstah in ga je fašistična vzgoja, o kateri smo v našem listu že večkrat pisali, tako vsega zajela, da skoro istovetno govori s patriotizmom, ki je zadnji lepa lastnost vsakega poštenega in zavednega Italijana, tudi antifašista. Ta mladenci nam je dejal, da fašisti med sabo šušljajo, da je treba na vsak način doseči kapital, ki se skriva za fašizem ali patriotizem, kar bi po njihovem mnenju, kot smo prej rekli, ne bi bilo velike razlike, in ki je vse mizerje kriv ter večnih vojnih izpadov. Sicer še vedno, je dejal, ko izdajo alarm, teče močle k nagli izvršitvi ukaza, a v srcu tli upor, ker nam fašizem ni prinesel onega kot smo pričakovali: kruha in blagostanja.

Tako nam je dejal Italijan, ki je doma v Anconi in je bil tam tudi predsednik nekega katoliškega društva. In ko smo se tudi o današnjem krščanstvu malo pomenili, je dejal, da on ter prav tako tudi večina duhovnikov prav dobro vedo, da Kristus ni tako ničel, kot se danes čisto v njegovem imenu dela. Zato da je med italijanskim narodom veliko nejevolje, a ne morda toliko proti fa-

V treh smereh se dogodki v Evropi razvijajo

BECK JE GOVORIL TER DEJAL: NE! — RUSIJA ODLOČUJE — MUSSOLINI IN PAPEŽ POSEGLA V ZADEVO — PAPEŽ S SVOJIM POVABILOM NAJBREŽE PROPADEL — VOJAŠKA ZVEZA MED NEMČIJO IN ITALIJO — OS RIM-BERLIN HOČE NADOBLAST — ANGLEŽEM IN FRANCOZOM GRE ZA NOHTE — PROTISLOVANSKA POLITIKA ANGLEŽEV — RUSIJA JE PRIČELA S SVOJO POLITIČNO AKCIJO — LITVINOV ODSTOPIL — ZUNANJE POLITIKE RUSIJA NE BO MENJALA — MOŽNA NEUTRALNOST MANJSIH DRŽAV IN RUSIJE, KO BI SE TOTALITARNE IN DEMOKRATIČNE DRŽAVE SPOPADLE.

Poljski zunanji minister Beck je odgovoril Hitlerju, da Gdanskega Poljaki ne bodo odstopili Nemčiji. Ohenem pa je Poljska poslala čez milijon vojakov na ogroženo stran države, ki bodo čakali pripravljeni za slučaj potrebe.

Nemški tisk je odgovoril, da Beckov govor ni na stvar ničesar spremenil in da če se bo nemškopoljski položaj poslabšal, tega ne bo kriva Nemčija. Po našem mnenju pa je vse odvisno od Rusije, če bo nudila pomoč Poljski ali ne, oziroma, če bo ista zaprosila zanjo. Vse kaže, da bo.

Posegel je v zadevo Mussolini in očitno na prigovarjanje papeža, da se stvar na miren način uredi. Papež je poslal k Hitlerju svojega delegata, katerega je Hitler sprejel in ga potem z njegovim osebnim letalom dal odnesti iz Berchtesgadenu, kjer se je Hitler nahajal, nazaj v Berlin, od koder je odšel v Vatikan poročat o uspehu poseta. Papež se je

tedaj odločil ter povabil potom svojih apostolskih nuncijev vse veseli, izvzemši Rusijo, kjer Vatikan nima zastopnika, na zborovanje v Vatikan, za kar pa vse kaže, da se vesile ne bodo odločile. Na Poljskem v Franciji in drugod so nekateri mnenja, da bi bilo to drugo Monakovo, ker bi se sedaj žrtvovalo fašističnemu apetitu še Poljsko.

Medtem pa sta Nemčija in Italija podpisali v Milanu vojaško zvezo; politično sta javno enotno sodelovali že prej, odslej pa bosta Nemčija in Italija poleg politično tudi vojaško delali enotno. V to vojaško zvezo, politično je bila že prej, bosta skušali sedaj uradno pritegniti še Španijo.

V Londonu se zelo jezijo na Francijo, ker ni te zveze znala preprečiti, posebno Španijo bi radi oddaljili. A gre vse čisto kot mora iti, trdijo v Berlinu in Rimu. Francija in Anglija sta tudi nedavno tega pod-

pisali podobno vojaško pogodbo in sta Poljsko priklenili nase, ki je bila prej na strani Italije in Nemčije.

V neki italijanski fašistični reviji smo čitali, da imata Italija in Nemčija predvsem namen zmanjšati politični in gospodarski vpliv Anglije in Francije. Od tega namena da ne bosta nikakor odstopili.

Gre se torej samo za menjanje vlog. Na mesto Anglije in Francije bi stopili Nemčija in Italija. Je pa

Zunanji min. dr. Cincar-Marković

še drug vzrok, ki trdita Nemčija in Italija, da ju žene v boj: Preobilica naroda in premalo prostora pod solncem. Tega vprašanja Anglija in Francija nimata, zato tudi nimata teritorialnih zahtev, marveč si hočeta zagotoviti zgolj politično in gospodarsko premoč nad manjšimi narodi in svetovnim trgov.

Nemčija in Italija sta se odločili za kompaktno naseljevanje svojega odvisnega narodnega prirastka in ne za poljubno naseljevanje, kot se je doslej dogajalo in so recimo ameriški narodi nastali iz mešanice evropskih priseljencev. Ker pa največ zemlje posedujejo Slovani ter so najkompaktnije naseljeni, so se vse do svetovne vojne na račun slovanskih

Viceadmiral Nikola Polić

narodov raztezali ter nas gospodarsko izkoriščali. Po vojni pa so se slovanski narodi skoro v celoti osvobodili in se je tedaj začelo zanje novo poglavje v evropski zgodovini.

Brez dvoma so Angleži vse do danes vodili protislovansko politiko. Našo Primorsko so Angleži darovali Italiji, za ceno, da je v svetovni vojni pristopila na njihovo stran, da si dobro vedeli, saj je to vedel celo takratni predsednik Združenih držav Wilson, da to dobivajo Slovenci. Sami pa so pobasali vse nemške kolonije in tako spodrinili Nemce, ki so jim bili že zelo nevarni tek-

mec. S protislovansko politiko pa tudi po vojni niso prenehali in če so se delali Slovanom dobri, so imeli pred očmi vedno le svoje interese. Angleži so bili do zadnjega največji "prijetelji" Čehoslovake, ko pa je prišel odločilni trenutek, so jo takoj prepustili usodi, ker so pač računali, da bodo odvrnili nevarnost od sebe in da bodo zapletli sovjetsko Rusijo v boj z Nemčijo, ki bi spet samo njim prinesel dobiček. A zvitji Angleži so se to pot pošteno uračunali.

Zgleda da je Rusija pričela sedaj s svojo lastno politično akcijo. Že davno prej se je odpovedala svetovni komunistični revoluciji ter je prepuščala notranje zadeve vsakemu narodu zase, da si jih uredi kot se mu zdi najbolje, a zase je obdržala svoj delavski sistem, ki ga izoblikuje po svojih najboljših močeh in prepričanju.

Pred kratkim je poslala sovjetska vlada podkomisarja za zunanje zadeve Potemkina v Turčijo ter je nazaj grede obiskal Bolgarijo, Romunijo in Poljsko. Povsod je bil z veliko pažnjo od najvišjih predstavnikov države sprejet. Očitno je, da ima Rusija namen organizirati lasten varnostni blok in je bilo Potemkinovo potovanje v nekatere prestolice balkanskih držav, ne v vse, samo uvod v začetek pogajanj.

Medtem pa so v Moskvi napravili še drugo veliko politično potezo. Namignili so namreč dosedanjemu komisarju za zunanje zadeve Litvinovu, ki je rodom žid, naj odstopi, kar se seveda tudi takoj zgodilo. Kot zatrjujejo v dobro poučenih krogih je to Angleže zelo poparilo, čeprav se v Moskvi zagotovi, da so sovjetska zunanja politika ne bo v ničemer spremenila. Časopisje je pričelo sugerirati možnosti, da se najbrže nameravata Rusija in Nemčija zblizati. K temu so pripisovali tudi dejstva, da Hitler že dve leti sem ni nikoli v svojih govorih napadel Rusijo in da so zato najbrže obstojali kakšni tajni dogovori, med Hitlerjem in Stalinom. To najbrže ne bo res, a gotovo pa je, da sta Nemčija kot Rusija spoznali, kdo bi imel največji dobiček, če bi prišlo med njima do oboroženega spopada. In ker so židje najobčutnejši trn v Hitlerjevi peti, so odstavili Litvinova ter postavili na njegovo mesto Molotova, ki je Rus in istotako je tudi Potemkin pristen Rus ter menda tudi edini izmed vseh zunanjih zastopnikov Rusije.

Čeprav je torej Rusija napravila vse mogoče, da bi se Italija in Nemčija ne imeli povoda pritoževati, nima namena menjati svoje zunanje politike. Balkanskim državam, Romuniji in Poljski je pripravljeno nuditi direktno vojaško pomoč, brez posredovanja od Anglije in Francije, če so za to dotične države same zainteresirane. Nemčijo in Italijo po eni ter Anglijo in Francijo po drugi strani pa prepustiti, naj se same pogližajo, kakor vedo in znajo. Če pa bi se Anglija in Francija resno odločili za kolektivno varnost, česar doslej še nista pokazali, tedaj bi seveda tudi Rusija pristopila zraven. A dosedanja angleška in francoska politika ni stremila za tem, da bi se fašizem zlomilo, marveč da bi se ga samo oviralo do ne prevelikega razmaha, ki bi jim utegnil škodovati, in kot strah manjšim evropskim narodom in kot stražo sovjetski Rusiji.

Odtod sledi ruska nova politika in dejstvo, da je bil Potemkin povsod, kjer se je oglašil, lepo sprejet. V Parizu in Londonu z mrzlično razburjenostjo računajo, proti komu bo fašistična politična in vojaška ost pričela z akcijo. Pripravljala se je na dve strani: proti demokracijam, Angliji in Franciji ter proti manjšim evropskim državam in Rusiji. V katero stran se bo boj razvil? Vse kaže,

Princ namestnik Pavle in kneginja Olga

šizmu kot proti onim, ki ga imajo v zakupu.

Brat omenjenega Italijana, ki je že več let v Argentini, se je srdil na brata, da je tako nespameten, da varuje v zboljšanje fašizma. Mi pa, ki smo o fašizmu že odsekali njegovega početka sem izrekli sodbo in ki je našim čitateljem znana, smo fantazirali ali vsaj skušali razumeti. Mnenja smo pač, da je lahko katerikoli "izem" dober ali pa zanič; odvisno je pač od ljudi, ki ga izvajajo. Slike ne predstavljajo okvir in njost.

Fašizem torej ni prinesel italijanskemu narodu blagostanja in ga nikoli ne bo, vsaj s takimi metodami ne, kot jih rabijo danes. A to je predvsem zadeva Italijanov samih. Slovenci, Abesinci in sedaj še Albanci, morda jutri pa še kdo drugi, pa imamo s fašizmom posebne, čisto lastne račune, ki ne moremo biti prej mirni, dokler jih ne uredimo. Podobno je tudi z nemškim nacizmom, ki sme biti za Nemece dober, a za Čeha in morda jutri spet še za koga drugega ni sprejemljiv in ne bo ni-

koli. Zato je narodna borba še le v pričetkih, medtem ko je skristaliziranje notranjih ideoloških skladnosti mnogo starejše in bo lahko trajalo še naprej, to je pač življenje, ko bo mednarodna zmaga pravičnosti že dobljena.

Četudi so torej razni državniki lepo govorili, položaja s tem niso v ničemer spremenili. "Miru", ki ga prinaša Mussolini na osem milijonov koničah bajonetov in ki ga kujejo nemške Kruppove in sedaj še Škodove tovarne, narodi ne potrebujejo in si ga ne želijo. In "varnost", ki sta jo Anglija in Francija oskrbeli Abesiniji, Španiji in Čehoslovski, tudi ne more nobenega naroda navdušiti.

Kako se bodo razmere na političnem nebu zasukale, ne moremo preokovati. Vemo samo, da tako ne more iti dalje in da morajo narodi najti neke skupne poti in medsebojnega sporazuma. Če je tudi prvi korak na to pot in k temu sporazumu, vsaj slovanskih narodov, napravljen od strani Rusije, materi slovanskih narodov, tedaj smo mi tega zelo vesel.

Argentinske vesti

ZALOSTEN POLOŽAJ INDIJAN-CEV

V zelo žalostnem stanju žive Indijanci v Laguni Blanki in v Formosi, katere so pohlepni tuji pregrnili iz zemlje, katere so bili edino le oni gospodarji in jih zaprli v ta majhen kot, da tu od lakote in bolezni pomirajo. Vnebovpijoča krivica še godi tem ljudem in ni je oblasti, ki bi tem revežem pomagala. Za vsako vrstne reči se nabirajo prispevki, ki nimajo dostikrat nobenega stika z Argentino, le za uboge Indijance se nihče ne zmeni, kakor da bi oni ne bili ljudje. Kje je tu človekoljubnost. Poglejmo samo koliko denarja živil in obleke se je nabralo v Argentini in poslalo v Evropo — v Španijo. Če bi se le en del tega poslalo stradalnim, bolnim in nagim Indijancem, bi bili ti reveži vsaj kar se tiče obleke rešeni za par let. Toda ne, Indijanci ni človek, naj umre, da se bodo, ko umre še zadnji lahko polastili še tiste legue zemlje, ki so jim jo odmerili.

Znano je, da se nahaja že kakih 6 mesecev tukaj v Buenos Airesu glavah teh revežev, Trifon Sanabria. On je prišel sem, da poroča na pristojnem mestu o bednem stanju njegovega plemena, da izposluje še nekaj zemlje, da se da njegovim ljudem šole in drugo pomoč. Za vse njegove prošnje, pa so ljudje, ki bi jim morala biti blaginja državljanov sveta, imeli gluha ušesa. Trifon Sanabria, ki je le čakal in čakal, da se njegovi prošnji ugodijo, bi bil kmalu s silo odgnan nazaj v Laguno Blanco, da se niso končno zanj in za njegovo plemo potegnile razne patriotske organizacije. Glavar je sedaj še vedno v tukajšnjem mestu in je pričakoval, da se bodo oblasti vendar enkrat zganile in napravile konec temu nečloveškemu postopanju z Indijanci. Skrajni čas pa je že tudi, da se da tem plemenom enakopravnost.

KRVAV SPOPAD

V kavarni, v ulici Berlin št. 1274 sta sedela in pila kavo, naš rojak Božidar Novak in njegov tovariš Antonio Chufo. Med tem pa je prišel v kavarno G. Magliore ter navalil na mirno sedeča Novaka in Chufo ter ju z nožem nevarno obklal. Prepelja-

da proti velikim demokracijam, Angliji in Franciji, oziroma njunim kolonijam in da bodo male države ter Rusija pri tem nevturalne, ker prvič nimajo zakaj biti hvaležne demokracijam in drugi ne želijo od svojih sosedov ničesar drugega kot da jih pustijo v miru, da se lahko nemoteno kulturno, gospodarsko in politično razvijajo po svojih lastnih navednostih. Tak je vidik, a se lahko tudi drugače zgodi, kajti v Evropi ni še nikjer nobene prave politične in gospodarske ter niti kulturne stalnosti.

Iz Beograda preko Ljubljane in Postojne sta v spremstvu viceadmira Polića in zunanega ministra Cincin-Markovića dospela v sredo jutraj v Rim prince Pavle in princesa Olga. Na postaji sta ju sprejeli italijanska kraljeva dvojica in Mussolini z mnogimi drugimi veljaki. Več tisoč ljudi se je bilo zbralo k temu sprejemu. Rimski guverner Colonna jima je z neke tribune prečital visokim gostom dobrodošlico potem pa sta se odpeljala v Quirinal, kjer sta bila gosta ital. kraljeve dvojice. Nato je sprejel prince Pavle Mussolini in Ciana v avdienco.

Popoldne pa je regent Pavle pose-til Mussolinija.

Kakor poročajo, pritiska Mussolini na prince Pavla, naj bi se Jugoslavija tesneje navezala na os Rim-Berlin, a je dejal Pavle, da tega Jugoslavija ne namerava, marveč je pripravljena kot doslej za gospodarsko sodelovanje. V stenoju vojne med demokracijami in totalitarnimi državami pa ostati nevtralna.

Cepprav Jugoslavija še ni priznala sovjet, vendar da nima namena pristopiti v protikomunistični pakt, ker je dežela slovanska ter želi jugoslovanska vlada voditi pasivno in ne agresivno politiko napram Sovjetom.

na sta bila oba v bolnišnico "Fiorito", kjer pa je Novak poškodbam podlegel, dočim se Chufo nahaja v težkem stanju.

POLAGANJE TEMELJNEGA KAMNA ZA PRAVOSLAVNO CERKEV V MACHAGAYU

V nedeljo 23. aprila so imeli naši verniki pravoslavne vere velik praznik. Ta dan je bil položen temeljni kamen za pravoslavno cerkev v Machagayu, v Chacu, kjer je naseljenih mnogo naših rojakov iz Dalmacije in Črnogore. Precej je tudi Bolgarov.

Cerkvene obrede in blagoslovitev temeljnega kamna je opravil glavar ruske pravoslavne cerkve iz Buenos

Glavar ruske pravoslavne vere v Argentini Msgr. K. Izrastov

Airesa Izrastov, ki je bil v ta namen poklican v Machagay.

Tej proslavi so prisostvovali tudi zastopnik guvernerja, pol. komisar Suarez, sam guverner, ki je bil odsoten, pa je poslal pozdravno brzojavko. Dalje župan, dr. Dante Tarelli, ter drugi predstavniki oblasti in organizacij.

Veličasten je bil sprevoz 70 deklet belih oblečenih, za katerimi je 19 moških neslo zastave za novo cerkev, za njimi pa predstavniki argentinskih oblasti in veliko število naših izseljencev.

REDA V PROVINCI SAN JUANU NE BO

Polkovnik Alberto Guglielmone, načelnik oddelka čet, ki so bile poslane v San Juan, da vzdržujejo za časa tamošnjih guvernerskih volitev red, se je z letalom pripeljal v Buenos Aires, da je podal svoje poročilo o poteku volitev.

Guglielmone pravi v svojem poročilu, da vlada v tej provinci tako razmerje, da je nemogoče misliti na red in normalnost, pa naj pride na oblast ta ali ona stranka. V vsej provinci je vladal popoln mir in red. Prvič je bil sedaj slučaj, da ni bilo pri volitvah smrtnih žrtev, ne arbiranih, kar se je do sedaj vedno dogajalo. Kar se tiče policije, pa pravi, da ona ni izvršila svoje dolžnosti. Izjemo je tvorila samo policija v mestu, ki je postopala korektno. V polni meri pa je napravilo svojo dolžnost vojaštvo s svojimi častniki. Radi strank omenja, da je bila v njih velika razcepljenost in neednost, radi česar ne ena ne druga ni mogla doseči pravega uspeha. Ta neednost je kriva, da je mnogo volitev nepravilno poslovalo. Nekatere stranke skušajo te volitve braniti in postopanje upravičiti ter pravijo, da so morali tako postopati, da bi ne zmagali nasprotniki. Stranka, zvečta si zmagae pa si je ne pusti vzeti, ker bi s tem kršila voljo ljudstva. Polkovnik Guglielmone pove tudi svoje mnenje o teh volitvah. Vsi se so se nepravilnosti na raznih volitvah, katere so povzročile nekatere skupine strank, ki hočejo priti na vsak način do oblasti. Nadalje poroča, da se je bati oboroženega spopada med strankami, ki so se udeležile volitev, ko bo ena ali druga stranka prišla na oblast. V ta namen imajo voditelji strank že pripravljeno orožje, katero pa oblasti niso mo-

gle izslediti, dasi so se zelo trudile.

Iz vsega tega je razvidno, da na normalnost v San Juanu ni misliti. Štetje glasov, ki bi moralo biti že prejšnji teden končano, je odgode-no in je sprito tako nevarnega položaja tudi mogoče, da bodo volitve razveljavljene. To bi bila pa tudi edina rešitev, da se prepreči krvoprelitje, ki bi bilo v nasprotnem slučaju neizogibno.

RESTAVRACIJA SE JE ZRUŠILA

V restavraciji, ki jo imata v Villi Devoto v ulici Cor. Ramón Lista 5034, rojaka Tone Colja, doma iz Ribemberga in Viktor Saksida iz Dornberga, bi se v soboto zjutraj kmalu zgodila velika nesreča.

Poslopje, v katerem se je nahajala restavracija, je bilo že staro in v slabem stanju. Radi tega se gradi v ta namen zraven drugo poslopje ter bo v par mesecih že dograjeno. V tej restavraciji je bilo v soboto, kakor vedno precej gostov, posebno šoferjev kolektiva šte. 25, ker imajo ti kolektivi tam pred restavracijo svoje postajališče. Nič slabega sluteč so nekateri gosti sedeli pri mizah, drugi so stali, dočim je eden od gospodarjev stal za prodajalno mizo in stregel, ko se nenadoma zamaja zid in v nekaj sekundah tudi zruši. Prestrašenim gostom in gospodarju je komaj uspelo, da so se rešili. Za las je mankala, pa bi jih podslu, ker se je med tem zrušila tudi streha. Človeških žrtev pri tem k sreči ni bilo. Precejšnja škoda pa je pri gostilniški opravi in potrebščinah.

DVAINŠESTDESETLETNICA NEODVISNOSTI ROMUNJE

V sredo je tukajšnje romunsko izseljenštvo praznovalo 62 letnico svoje neodvisnosti. Ob 11 uri dopoldne se je vršila v ruski pravoslavni cerkvi zahvalnica. Od poldne do dveh je bilo na poslanstvu sprejemanje, ob 9 zvečer pa so bile podane po radiu njihove narodne pesmi in govoril poslanik g. Constantino Valimarescu.

ZALOSTNA VEST

Sv. Vid pri Vipavi, 15. aprila 1939. V Dobravi pri Sv. Vidu je po kratki bolezni preminul posestnik Bratuž Ivan, star 78 let.

Pokojni Bratuž je bil radi svoje močnatosti in miroljubnosti znan po celi Vipavski dolini. In dasi je imel 9 otrok je kruta usoda ukrenila tako, da so prišli k njegovi zadnji uri samo trije, dva sinova in ena hči. Drugi otroci pa so razcepljeni po svetu. Ena hči je v Jugoslaviji, štirje sinovi in ena hči pa so tukaj v Buenos Airesu.

Pokojni pa zapušča poleg žalostnih sinov in hčera tudi še potrto ženo.

Naj bo blagemu pokojniku lahka domača vipavska zemlja! Ostali družini na domači grudi, kakor rojakom v Argentini in rojakinji v Jugoslaviji pa naše iskreno sožalje!

SLOVENSKO - KASTELJANSKI in KASTELJANSKO - SLOVENSKI BESEDNJAK

Namerava se izdati Slovensko-kasteljanski in kasteljansko-slovenski besednjak. Prosimo vse rojake in rojakinje, ki bi se za tak besednjak zanimali in bi ga seveda tudi kupili, da prijavijo svoj naslov na naš list. Ker je z izdajanjem res dobrega besednjaka vezano precej stroškov, ne more se ga izdati, če ni vsaj najpotrebnejše število kupcev. Sporočite to prijateljem in znancem.

Pred par tedni si je postavil v ulici SALTA 479 svojo delavnico in prodajalno šip in okvirjev za slike in zrcala, v slovenski in sploh v celi jugoslovanski koloniji dobro znan naš rojak Peter Rojo iz Gorice. Vsem Slovencem in Jugoslovanom zavednega rojaka toplo priporočamo.

PRESELITEV

Krojač Stanislav Mavrič, ki je do sedaj izvrševal svojo obrt v ulici Donato Alvarez 2059, se je preselil v ulico Treles 2642, kjer bo sedaj še nadalje vodil krojaško delavnico.

MEDNARODNI POLOŽAJ

Gotovo ni prvič v povojni Evropi, da se važni dogodki na mednarodni pozornosti vrste drug za drugim tak-likšno naglice, da jih pero kronista le s težavo dohaja. Nagle menjave in spreminbe zadnjega časa si slede druga drugi tako rekoč brez pravih odmorov, brez utrditve tako zvanih "vmesnih položajev", ki bi dopuščali več ali manj jasne poglede vsaj v bližnjo bodočnost. Ljudje morajo biti zadovoljni, ako lahko sproti doumejo to, kar se je pravkar zgodilo, ne da bi si obenem lastili tudi sodbu o verjetnem poteku nadaljnjih dogodkov. Glavno pa je, da pri vsej filmski naglici, s katero se danes menjavajo mednarodne slike pred našimi očmi, ne izgubimo z vida svojih najožjih narodnih in državnih interesov, ki nas edini zares neposredno zanimajo. Vse države evropskega kontinenta in sveta gledajo danes na splošni mednarodni položaj predvsem skozi prizmo lastnih interesov. Tako postopajo velike in male države. Tudi mi Jugoslavi v tej družbi ne moremo biti izjema.

Naghi preokreti v splošnem mednarodnem razvoju ter spremembe, ki sproti nastajajo v tem ali onem predelu sveta, nalagajo v vseh državah brez izjeme ne le odgovornim državnikom, temveč tudi posameznikom, neprimerno večje odgovornosti, kakor še pred nekaj leti. Vsak posameznik je danes nosilec velike odgovornosti na notraj in na zunaj. Zato je prav, ako s primerno disciplino samega sebe svoje obnašanje uredi že v naprej tako, da je v skladu z najvišjimi narodnimi in državnimi interesi.

Navzlic čedalje večji zmed, ki jo zanaša sedanjí nagli mednarodni razvoj med človeštvo skoro že na vseh koncih in krajih zemeljske oble, opažamo prav zadnje čase čedalje večjo samozavest, zaupanje vase in v lastno moč pri vseh narodih sveta, ki se svojem življenju niso v naprej odpovedali. Tolikšne oživitve vere v zmagovitost zdravih narodnih idej, v imenu katerih narodi požabljajo na vsa svoja notranja trenja in se združujejo v strnjene celote proti vsemu, kar bi jih moglo od zunaj ogražati, morda že desetletja nismo doživeli. V govorih državnikov velikih in malih držav se danes kot rdeča nit vleče ena sama bodrilna misel: Zaupajmo vase in v svoje sile, verujemo v zmago idej, ki so nam dale življenje. Malokdaj so državni ki spregovorili toliko vzpodbudnih besed, kakor prav v teh zadnjih mesecih.

Poglavje zase v sedanjem mednarodnem razvoju so nepredvideni preokreti na tem ali onem področju, kjer se križajo interesi velesil.

ZENITNA PONUDBA

Vdovec, star 38 let z enim otrokom, se želi v svrhu ženitve seznaniti z dekletom ali vdovo staro od 30 do 40 let. Le resne ponudbe je poslati pod šifro "Vdovec" na uredništvo Slovenskega lista.

PREMEŠCENJE

Gospod dr. Spiro Zelalić, dosednji tajnik jugoslovanskega poslanštva v Buenos Airesu, je premeščen za tajnika v Rio de Janeiro.

Mnoge zajame v takih trenutkih želja po uganjanju o nadaljnjih bližnjih spremembah, kakor da je že ves svet prešel v dobo popolne negotovosti. Take želje se morejo roditi samo iz neoznavanja dejanskega mednarodnega razvoja in pa iz pomanjkanja prepotrebne zaupanja vase. Navzlic neštetim navideznim, negotovostim je tudi v sedanjem mednarodnem razvoju vse polno stalnih osnov, ki tvorijo edino naravno podlago vsem mednarodnim računom. Primerjave tega ali onega trenutnega položaja s položajem, ki ga je poznano iz dosedanjega razvoja, so ne upoštevamo drugačnih činiteljev prav zato največkrat zgrešene, ker v enem in drugem primeru. Res je, da kaže ves mednarodni razvoj zadnjih štirih let neštete medsebojne zveze med posameznimi dogodki, ki so povzročili velike spremembe v tem času, toda prav ta medsebojna povezanost mnogih usodnih dogodkov opozarja, da obstojajo mnoge stalnice v vsem tem dogajanju, ki jih še tako zanimiva "prerokovanja" ne smejo prezreti. Kar se je lahko zgodilo ali se je celo moralo zgoditi v teh ali onih okoliščinah, se v drugačnih okoliščinah ne more zgoditi. Pravilno poznavanje dosedanjega toka mednarodnih dogodkov nujno navaja k zaključkom, ki ne smejo biti v nasprotju z lastnimi narodnimi ali državnimi interesi. Primerov črpanja pravih naukov iz dosedanjega mednarodnega razvoja je povsod v Evropi in v ostalem svetu polno.

Vzemimo samo angleški primer. Chamberlain je iskreno veroval v zagotovitev svetovnega miru in je temu svojem zaupanju primerno uravnaval tudi svoje delovne metode. Ko ga je razvoj dogodkov v zadnjem času prepričal o njih neučinkovitosti, je svoje metode spremenil, po tej spremembi pa se je vsa angleška zunanja politika preusmerila v povsem nove smeri, ki streme k do- sledi povsem nepričakovanemu razvoju v splošni mednarodni politiki. Nekaj podobnega se je zgodilo v dosedanj zunanji politiki Poljske. Tudi s to spremembo je nastal v mednarodni politiki povsem nov položaj, ki bo prav tako vplival na bližnji mednarodni razvoj. Tako se mednarodnemu dogajanju sproti spreminjajo "okoliščine", kar nas navaja, da navzlic navideznim podobnostim povsem različni. Zato je tudi napačno, navadno brez podlage, preuranjeno ugibanje o verjetnem bližnjem razvoju, v kolikor izhaja samo iz starih, doslej poznanih osnov. Mnogo novejših primerov kaže, da se čisto čez noč spremene položaji, ki se zde usodni samo v eno smer, v novo usodnost v povsem nasprotni smeri. Nagle spremembe in menjave, kakršne nam prinaša sedanjí mednarodni razvoj, pa zahtevajo seveda poudarjen trdnih živcev in veliko porejjo hladnokrvnosti. Narodom, ki imajo to, se ni treba bati za obstoj! S tem pa se lahko ponašajo samo taki narodi, pri katerih se tudi poedinci zavedajo svoje velike odgovornosti, ki jim jo nalaga sedanjí čas.

PAZITE NA VAŠE KORISTI

zaupajoč nam Vaše

**PRIHRANKE V HRANILNICO
DENARNE POSILJKE VAŠI DRUŽINI
LADJSKE PREVOZNE LISTKE (za domov in poklicne)**

ker naša banka, Vaš star prijatelj, Vam nudi vedno

VSE NAJBOLJŠE POGOJE

Jugoslovanski Oddelek

Banco Holandes Unido

PODRUZNICA BUENOS AIRES

Glavno ravnanstvo: **AMSTERDAM (Holandska)**

Centrala v Buenos Airesu: **Podružnica v Buenos Airesu:**
Bnč. MITRE 234 **CORRIENTES 1900**
vagal 25 de Mayo. **vagal Rio Bamba.**

Vesti iz organizaci

SLOV. DOM Odborova seja društva "Slov. dom" se bo vršila v torek ob 8 zvečer v društvenih prostorih, ulica Gral. Cesar Diaz 1657. Pridite točno in vsi!

SLOVENSKI DOM NA RADIO-URI V nedeljo se bo dovršilo leto, odkar imajo jugoslovanski izseljenci svojo radio-uro. Na tej obletnici bo nastopil tudi Slovenski dom s petjem mešanega in moškega zbora in godbo.

SKUPNI PROSTORI

Jugoslovanski klub si je najel nove prostore ter se nahaja sedaj v ulici Stgo. del Estero 629. Ker so ti prostori zelo obsežni, je naprosilo Jugoslo. šolsko združenje, da bi mu klub odstopil nekaj prostora. Isto je napravilo tudi vodstvo radio-ure. Obema je klub radevolje ustregel. Tako imajo Jugoslovanski klub, Jugoslovansko šolsko združenje in Jugoslo. radio-ura isti naslov: Stgo. del Estero 629.

JUGOSL. DRUŠTVO "SAMO-POMOČ"

Odborova seja Jugoslovanskega društva "Samopomoč" se bo vršila v nedeljo 21. t. m. ob 4 uri pop. v ulici Chilveoy 2309.

Tajnik.

JUGOSLOVANSKA DRUŠTVA V MONTEVIDEU ZA JUGOSLAVIJO

Slovensko in srbskohrvatsko društvo sta v Montevideu prejšnji teden sklicala veliko zborovanje, na katerega se je odzvalo vse jugoslovansko izseljenstvo brez ozira na mišljenje. Na zborovanju se je razpravljalo o položaju v Evropi s posebnim ozirom na Jugoslavijo ter je bila z velikim navdušenjem sprejeta sledeča resolucija: Jugoslovanski izseljenci v Uruguayu bodo gromotno in moralno podpirali svojo narodno državo ter žrtvovali vse v obrambo in za neodvisnost Jugoslavije.

IZ ROSARIA

POZOR

Kdor želi sliko z otvoritve Slovenskega doma Triglav v Rosariu, si jo lahko naroči v nedeljo 21. maja pop. v društvenih prostorih Mitre 3936. Vsaka slika stane 50 cent.

PLESNA ZABAVA

Društvo Triglav priredi v dvorani Soc. Socorro Mutuo Argentino dne 21. maja ob 5 uri pop. v ul. 1 de Mayo 1159 veliko plesno zabavo. Vstopnina za nečlane je \$ 1.—, za člane pa \$ 0.50.

Čisti dobiček te ples. zabave gre v prid obzidave društvenega zemljišča, zato pričakujemo, da se bošte v polnem številu odzvali.

Torej na svidenje v nedeljo dne 21. maja.

Zadnjič je bilo pomotoma poročano, da se vrši v Slov. domu.

F. Mezgec, tajnik.

DRUŠTVENA KNJIZNICA

Slov. D. D. "Triglav" ima na razpolago mnogo knjig, najboljših domaćih in tujih pisateljev.

Knjižnica je odra vsem članom in članicam, vsako nedeljo popoldne v "Slov. Domu", ulica Gral. Mitre 3936. S prispevki, ki jih bomo dobili od knjig, pa bomo naročili novih knjig iz Ljubljane.

Knjižničar

FOTOGRAFIJA "LA MODERNA"

VELIK POPUST PRI FOTOGRAFIIRANJU

Ne pozabite

FOTO "LA MODERNA"

S. SAŠLAVSKY

Av. SAN MARTIN 2579

Telefon: 59-0522 - Bs. Aires

PRIPREDITEV JUGOSLOVANSKEGA DRUŠTVA VZAJEMNE POMOČI V BERISSU

V soboto 6. t. m. se je vršila v Berissu v proslavo Zrinjskih in Frankopana velika akademija, katero je priredilo Jugosl. društvo vzajemne pomoči s sodelovanjem Sokola Dock Sud-Boca in Čehoslovanskega Sokola.

Prireditve se je vršila v poljski

Sud-Boca ter 20 članov, članice in naraščaja Čehoslovanskega Sokola iz Villa Dominico. Člani obeh sokolskih društev so izvajali vaje na bradlji in razne proste vaje. Naraščaja pa zopet več prostih vaj. Razun tega je bilo podanih več deklamacij, ki so jih deklamirali naraščajniki in naraščajke Sokola Dock Sud-Boca.

Vse vaje, članov kakor naraščaja, so bile res dobro izvajane ter je za-

S prireditve Jugosl. društva vzaj. pomoči v Berissu

dvorani, ulica Napoles 4333, katera je bila nabito polna. Poleg jugoslovanskih in čehoslovanskih izseljencev iz Berissa, Ensenade in La Plate, je to lepo akademijo posetilo tudi mnogo Jugoslovancev in Čehoslovancev iz Buenos Airesa in okolice, ki so se pripeljali v Berisso v 2 bañadérah (izletni avtomobil) in z vlaki.

Pri sporedu, ki je bil jako posrečeno izbran, je sodelovalo 40 članov, članice in naraščaja Sokola Dock

to mnogobrojno občinstvo izvajalec tudi primerno s ploskanjem nagradilo. Prav posebne pohvale so bili deležni bratje Čehoslovaki, katere je zbrani narod že ob prihodu na oder burno pozdravljaj. Pohvalo so želi tudi naraščajniki in naraščajke, ki so se kakor vedno tudi sedaj s svojimi deklamacijami dobro odrezali.

Po končanem sporedu se je vršil ples, ki je trajal do jutra.

Svečano polaganje temeljnega kamna za "Jugoslovanski dom" na Dock Sudu

Kakor je bilo svoječasno javljeno, bi se moralo vršiti svečano polaganje temeljnega kamna za "Jugoslovanski dom na Dock Sudu", na praznik sv. Jožefa, 19. marca, a iz solidarnosti do bratov Čehov, ki jih je ravno v tem času zadela nezalisan krivica, je bilo polaganje kamna odgođeno. Prejšnjo sredo se je vršila pod predsedstvom arh. V. Sulčiča seja odbora za zgradbo tega doma, pa je bilo sklenjeno, da se ta veliki dan proslavi na sam splošni jugoslovanski praznik — Vidov dan. Ker je Vidov dan, jugoslovanski narodni praznik na 28. junija, ki pa pade na delavnik sredi tedna in je radi tega neprikladno za tako obširno proslavo, se bo proslava polaganja kamna vršila v NEDELJO 25. JUNIJA, predpoldne, združena z Vidovdansko proslavo.

Na tej seji je arh. Sulčič predložil tudi načrt za bodoči dom, katerega je sam izdelal ter prosil navzoče, da povedo svoje pomisleke in dajo svoje nasvete, da se zamore načrt zgradbe zboljšati in izpopolniti. Z velikim zanimanjem so se odborniki udeležili teh razgovor in posvetovanj.

Prvotni načrt bi bil tak le:

Z leve strani je širok vhod, po katerem se pride v prostorni bufet. Ta vhod drži vse do vhoda v društveno dvorano, služu za vhod v vse društvene prostore, do blagajne, garderobe, do katerih se zamore priti tudi iz bufeta, ki ima vrata spojena z dvorano. Pred veliko dvorano, ki je za prireditve, se nahaja obsežen prostor (hall), kjer se zamore občinstvo zadržavati. Na koncu dvorane je oder, ki meri 14 m 20 cm za 7 m 30 cm. Na desni strani odra se nahajati 2 oddeljeni garderobi, vsaka z malo kopalnico.

Z desne strani je drugi vhod, ki gre preko celega zemljišča in služi za razsvetljavo in zrak. Tudi iz tega vhoda se zamore priti v društvene prostore, na dvorišče, katero je napravljeno za poletne zabave in telovadne vaje in nato v dvorano.

Ta desni vhod rabi tudi za šolo, iz katerega vodijo stopnice v I. nadstropje, kjer bodo šolski prostori in stanovanje učitelja. Za šolo so določeni 2 sobi, 6 x 5 in 8 x 5 metrov ter soba za šolsko pisarno. Vse prostore veže hodnik, ob katerem bodo obešalniki, da bo šolska deca odlagala svojo obleko in drugo opravo. Tu se nahajati tudi 2 kopalnici, ena za dekleta in druga za dečke ter prostor za razvedrilo otrok med odmorom.

Razen vsega tega pa ostaje v I. nadstropju še vedno veliko prostora za kako drugo vporabo.

To bi bil v glavnem načrt, kakšen bo "Jugoslovanski Dom" na Dock Sudu, katerega polaganje temeljnega kamna bo, kakor smo zgoraj omenili 25. junija dopoldne.

Natančnejši spored o tej proslavi, ki bo obenem tudi proslava Vidovega dne, se bo javilo v poznejših številkah Slov. Lista, ker se je treba glede tega porazgovoriti z društvi, ki bodo pri tem sodelovala.

Kdaj in kje se bo prihodnja seja vršila, bo javljeno v našem listu.

KROJAČNICA "GORICA"

Hočete biti dobro in vedno dobro elegantno oblečeni? Pridite v krojačnico "Gorica", kjer boste postreženi.

FRANC LEBAN

Ul. WARNES 2191

(Nasproti postaje Paternal.)

PRVOVRSTNA Restavracija, Bar in Pivnica

RIVERA 1999 vogal DORREGO U. T. 54 - 7461

Zračni prostori za društva, banke in svatbe z rezerviranimi prostori za družine

Kegljišče in kroglišče

Vsakovrstne jedi ob vsaki uri

Za društva dvorana brezplačno

Priporoča se lastnik

ANTON DEKLEVA

"SLOVENSKI DOM"

Gral. César Díaz 1657 — U. T. 59 (Paternal) 3667 — Buenos Aires

PROSTORI: odprti za članstvo vsak dan od 7. ure zvečer naprej, ob nedeljah in praznikih po ves dan.

PEVSKE VAJE: vsak petek in nedeljo.

DRAMATIČNE VAJE: vsak ponedeljek in sredo.

GODBENE VAJE: vsak torek, četrtek in soboto.

DRUŠTVO PRIREJA: domače zabave in večje kulturne prireditve ter nastopajo zbori in solisti od časa do časa na jugoslovanski radio-uri.

DRUŠTVO RAZPOLAGA: s kakimi 900 knjigami ter se prečita letno okrog štiristo.

DRUŠTVO RAZPOLAGA: s krogliščem ter drugimi igrami za moške, ženske in otroke.

POSTANI ČLAN tudi ti ter sodeluj in poslužuj se v društvu onega, za kar čutiš največ veselja!

STARŠI, ki želite, da bi se vaš sin ali hčerka, izučila v glasbi bodisi violine ali klavirja, prijavite jih v društvu. Pouk brezplačen.

OBČNI ZBOR SLOV. D. D. "TRIGLAV" V ROSARIU

Odbor je odredil, da se bo vršil 9. redni občni zbor dne 28. maja ob 15 uri pop. v ul. Gral. Mitre 3936. Vljudo se vabi vse člane, da se ga gotovo udeležijo. Vabljeni so tudi vsi slovenski rojaki in rojakinje.

Dnevni red:

1) Otvoritev občnega zbora z nagovorom predsednika.

2) Poročilo tajnika, blagajnika, knjižničarja, gospodarja in revizorjev.

3) Volitev novega odbora.

4) Slučajnosti.

Udeležite se vsi tega občnega zbora, da postavimo v novi odbor, dobre voditelje.

Odbor.

G.P.D.S.

Opozorjamo vse slovenske rojake, da bo G.P.D.S. v Villa Devoto, Simbrón 5148, v nedeljo 14. maja praznovalo svojo 4 obletnico, z dobrohotnim sodelovanjem vseh slovenskih društev v Buenos Airesu.

Ponovila se bo ob tej priliki prelepa otroška igra "SIROTA JERICHA". Priznani pevski zbori naših organizacij, nam bodo zapeli zbrane komade.

Radi obširnega programa se bo spored začel izvajati točno ob 16 uri. Natančen spored prinaša "Naš Dom".

Za obilno vdeležbo tega pravega shoda slovenske naselbine se vljudo priporoča

ODBOR.

Trgovina čevljev

BELTRAM

Vsakovrstna izbira čevljev in copat.

Dto. Alvarez 2238 — Paternal Buenos Aires

KROJAČNICA

Martin Turk

ima na izbero vsakovrstnih vzorcev ter Vam napravi elegantno obleko.

Prepričajte se!

L O R I A 1760

Buenos Aires

"SLOVENSKI LIST"

Gral. César Díaz 1657 — U. T. 59 (Paternal) 3667 — Buenos Aires

Uradne ure od 9. do 19. ure vsak dan.

ODPOŠILJAMO VAM DENAR potom tistih bank, ki imajo najugodnejši tečaj.

VAM KUPIMO papirnat denar, lire in dinarje, kjer ga prodajajo najceneje.

PRIPOROČAMO NAKUP LADIJSKIH potnih kart na zanesljivih agencijah.

POSREDUJEMO ZA SLUŽBE za moške in za ženske.

ČE KDO VE ZA KAKO SLUŽBO, naj nam takoj javi

V KATELIKOLI ZADEVI obrnite se do nas, ki vam bomo šli na roko z nasvetom in drugače, kolikor bo v naših močeh.

AKO IZVEŠ ZA KAKO NOVIČO, ki se tiše naših ljudi, sporoči jo takoj na naše uredništvo. Sodeluj z listom.

NAROČNINO PORAVNAJ vedno točno. V nekaterih krajih vas je več Slovencev skupaj; gotovo je med vami tudi kateri, ki razume pomen tiskane besede v materinem jeziku za naše izseljence. Naj poagita nekoliko med tovariši in rojaki za "SLOVENSKI LIST" ter naj tudi pobere naročnino in pošlje na našo upravo.

POSLUŽUJTE SE samo onih podjetij, ki oglašujejo v našem listu! S tem koristite sebi in nam obenem.

Slovenci doma in po svetu

Drobne vesti iz naših krajev

Trst. — 41-letnega Viktorja Kavčiča je stražnik ujel v času, ko je hotel pobegniti s ukradenimi stvarmi, katere je vzel v stanovanju Angele Vodopivec.

Trst. — Pri dvorišnih vratih je 75-letni Spedič Mihael prišel med steber in voz, ko je baš takrat zavozil v dvorišče in ga stisnil, tako da mu je zlomil nekaj reber.

Trst. — Pri Repentabru se je zaletel avtomobil v steno, v katerem so sedeli Gvidon Jerko star 20 let, Ezio Alberti in 21-letni Bandelj Jakob, ki je šofiral. Da bi se izognil kolesarju, je Bandelj napravil oster ovinek, kar pa je povzročilo, da se je avto zaletel v steno ob cesti. Alberti in Bandelj sta zadobila lažje poškodbe, le Jenko jo je težje skupil, ker mu je počila lobanja in ima pretresene možgane.

Trst. — Med družinami, ki so prišle iz Tunisa v Italijo, se nahaja tudi 10 družin iz Trsta, ki so pretekli teden prišle nazaj iz Afrike v rodno mesto. Fašistične organizacije si prizadevajo, da jih spravijo na delo in k zaslužku.

Trst. — Vojak A. Spina, ki je pred nekaj meseci povozil z avtomobilom Katarino Vidrihová, ki je dobila težke poškodbe po vsem telesu, je bil pred sodiščem oproščen, ker je dokazal, da ni kriv te nesreče.

Trst. — V bolnišnico se je zaletel 19-letni mehanik Kazimir Stepančič s številnimi poškodbami na rokah. Izjavil je, da so ga ranili v pretepu.

Trst. — Z zlomljeno čeljustjo so pripeljali v bolnišnico 17-letnega pastirja Ivana Pezetiča iz Dan pri Lanišću. Povedal je, da je padel s kolesa.

Trst. — Angelo Čokovo iz Lonjerja je podrl nerodni kolesar. Zaradi lažjih poškodb je bila prepuščena domači negi.

Trst. — Pri padcu je 13-letni Danilo Pertot zadel z glavo ob kamen tako nesrečno, da mu je oster kamen prebil oko. Poklicali so takoj rešilno postajo, ki je fanta odpeljala v bolnišnico. Zdravniki so izjavili, da je oko izgubljeno.

Trst. — 30-letnemu Silviju Mozečiču je velika deska padla na glavo. Z obtočeno glavo so ga odpeljali v bolnišnico, kjer bo obstal 15 dni.

Trst. — Umrli so: Tavčar Ivan 54 let, Rudež Roman 28, Dan Rudolf 60, Skubic Josip 67, Živice Karol 70, Kovačev Nikolaj 60, Gliha vd. Winkler Frančiška 78, Štok Stefan 81, Ipavec Anton 59, Križman por. Čak Ivana 45.

Trst. — 55-letni Kapič Alfred, knjigovez, je padel na tla in se težje ranil na čelu. Prepeljali so ga v trž. bolnišnico.

Trst. — V morje je padel 45-letni Karl Benčič, ko mu je prišlo nenadoma slabo na pomolu Bersaglieri. Iz vode so ga izvlekli finančni stražniki.

Postojna. — Na meji so prijeli nemškega državljan Ivana Kopeckega iz Dunaja, ki je že večkrat prišel v stike z obmejnimi oblastmi. Odpremili so ga nazaj na Dunaj.

Trst. — S kolesa je padel 18-letni Josip Trebičan, ko se je z veliko brzino vozil po ulici. Pri padcu je zadel z glavo ob pločnik in prenesli so ga v bolnišnico v težkem stanju.

Trst. — Tržačani so pojedli preteklega leta 7.649.921 kg mesa, od tega 1.950.029 teletine, 1.931.328 o-stale govedine, 1.800.000 volovskega mesa, 430.717 konjskega mesa, 829.903 svinjskega mesa ter 50.275 kg mesa domačih zajcev. Na vsakega Tržačana odpade na leto 30 kg mesa.

Trst. — Pred sodiščem sta bila obsojena zakonca Čeh Josip in Marija. Obtožena sta bila, da sta se zoperstavljal gostilničarju Ladislavu Kresu, ki jima je najavil v gostilni policijsko uro, pa sta ekljub temu od njega zahtevala vina, dokler se niso vsi malo potokli. Zakonca sta bila obsojena na preko 100 lir denarne kazni.

Trst. — 41-letnega tefana Stanto so obsodili na 5 mesecev in 23 dni zapora in 783 lir denarne kazni, ker je kradel električno strujo.

Trst. — Ko so razkladali premog s parnika je padla velika deska na dva delaveca. Enega je pri tem ubilo, a 26-letnega Antona Naprotiča teško ranilo.

Solkan pri Gorici. — Sredi preteklega meseca je umrla kot žrtev materinstva 33-letna Zofija Kancelerjeva. Zapušča moža in dva otroka.

Zgonik na Krasu. — Poročil se je g. Janko Obad iz Saleža z gđ. Marijo Škrkovo.

POŽAR V GROPAZI ZAHTEVAL SMRTNO ŽRTEV

Gropada, aprila 1939. — Komaj teden dni je preteklo od velikega požara v Lokvi, pri katerem je prišel ob življenje osemdesetletni starček, pa že moramo poročati o slični nesreči, ki je zadela to pot Gropado. Iz neznanih vzrokov je pričelo goreti na poslopju hšt. 11. Zaradi burje je 15 stotov sena in druge krme zgorelo. Celo poslopje je bilo takoj ovito v ogenj in tržaški gasilci, ki so takoj nato prišli, niso mogli ničesar rešiti. Omejiti so se morali samo na zmanjšanje požara in so budno pazili, da se ne bi ogenj razširil še na ostala poslopja. Domačinom in gasilcem se je naenkrat nudi pretresljiv prizor v trenutku ko se je pričakovalo da se celo leseno in goreče ogródje vsak hip zruši. Opazili so kako je 28-letni Franč. Goričič tekel po goreči strehi, hoteč se rešiti iz objema plamenov. Toda revež ni na-

Ruža Lucija Petelinova:

Tako mi je...

Tako mi je, kot da se nadme spušča rakve pokrov — zelo z visokega in na široko, da zmano lahko v grobu bi ležalo vse kar objemala sem s toplo roko, vse kar me nase živo je vezalo. Kdo je zastrupil moje čiste gore, da kot ostaklenelo so oko, kdo skozi duše rije si predore, da ugrabil bi ponosa jim zlato? Kri je še živa! V zemljo vre pomlad! Dvignimo roke, kakor plamenice! Pokrov zgori naj! — in če brat ni gad, kateri vrag nam vzeti sme pravice!? Pravice, ki zapisane so živim: Besedo, lastne zemlje kruh in strd svobodnih ponos, ki sodbam krivim pokaže svoj pošteni, sveti srd!

pravil niti par korakov, ko se je cela streha sesula z njim vred. Ta prizor je videlo samo nekoliko prisotnih in ostali so domnevali, da to ne bi moglo biti res. Ko pa so naslednjega dne pregledovali ruševine so na žalost ugotovili, da je bilo res, kar so nekateri govorili. Med ogorki in kamenjem so našli že povsem zoglenelo truplo ubogega Gregorija.

ZDRAVNIKI PRED SODIŠČEM

Reka, april 1939. — Listi so prinesli kratko poročilo, da so se morali zagovarjati pred reškim sodiščem zaradi splava Marija Božič iz Opatije in trije zdravniki, imena katerih pa listi ne prinašajo. Državni tožilec je zahteval za vsakega dve leti in tri mesece zapora. Sodišče pa jih je oprostilo zaradi pomanjkanja dokazov.

UTONILA V VODNJAKU

Gorica, aprila 1939. — Pretekli teden se je v Biljah pri Renčah zgodila težka nesreča. 65-letna Marija Saunigova je iz vodnjaka zajemala vodo, ko ji je nenadoma postalo slabo. Nagnila se je na nizek obzidek vodnjaka in padla preko njega v vodo. Prisotni so takoj pritekli na pomoč, pa je bilo že prepozno in brezuspešno. Po napornem delu so jo izvlekli iz vode, toda njeno truplo ni kazalo več znakov življenja.

Rojaki

Predno si naročite obleko

OBIŠČITE

KROJAČNICO

Cirila Podgornik

ki Vam nudi najboljšo postrežbo v vseh ozirih.

CENE ZMERNE

TINO GASTA 5231
Villa Devoto

Pozor

Za načrte, betonske preračune in Firme, obrnite se do tehničnega konstruktorja

FRANCA KLANJŠEK

Marcos Sastre 4363
Villa Devoto U. T. 50-0277

Ste bolni?

Telefonirajte po slovensko

U. T. 22-4026

in takoj Vam pošljemo pomoč

30 LET ZAPORA

Gorica, april 1939. — Pretekli teden je bil pred porotnim sodiščem obsojen na 30 let zapora, 2500 lir denarne kazni in na 3 leta policijskega nadzora Vladimir Ličen, star 39 let, po poklicu mehanik, ki je bil kriv umora karabinerja Giovannijsa Melisa dne 27. marca preteklega leta v Gorici. O tem dogodku je tudi naš list svoječasno pisal. Toda naš list je poročal, da je bil Ličen aretiran zato ker ni hotel posoditi bicikla karabinerju, ko je ta zahteval. Kakor se pa vidi je bila stvar čisto drugačnja. Ličen je ukradel kolo, pa so ga mimoidoči zasačili, ujeli in predali omenjenemu karabinerju, ki ga je odvedel v karabinersko kasarno. Med potjo se je posrečilo Ličenu pobegniti, toda karabiner mu je bil takoj za petami in ga končno tudi ujel. Ko je videl Ličen, da je premagan, je izvlekel revolver in izstrelil na Melisa tri smrtonosne strele. Toda na svobodi je bil prav malo časa. 4. aprila so ga prijeli v Trstu in ga spravili pod ključ.

AVTOMOBILSKA NESREČA

Lokve, april 1939. — Da nesreča ne pride sama, to bi mogli potrditi vnukinje in sin nesrečnega starčka Mavriča, ki je pri požaru zgubil življenje, kakor smo v prejšnji številki pisali. Komaj so se malo oddahnili od nesreče in pokopali starega očeta, že jih je doletela druga nesreča. Eden izmed sinov pokojnega Mavriča, mlekár Anton Mavrič, star 50 let, je pretekli teden odpeljal z avtomobilom večjo količino mleka proti Trstu. S seboj je vzel hčerki 15-letno Marijo, 20-letno Terezo in 17-letno Ljudmilo Fondovo. Komaj nekaj kilometrov od Lokve je Anton, ki je šofiral opazil, da avtomobil zanaša sem pa tje. Vsa njegova spetnoset, da bi uravnovesil vožnjo, je bila zaman in avtomobil se je prevrnil v jarek. Vsemu je precej pripomogla slaba cesta in pa dež, ki je napravil blato. Anton si je zlomil nogo in dobil več ran po vsem telesu, Marija ima zlomljeno nogo v kolenu. Tereza je zadobila težko rano na glavi. Ljudmila pa je najtežje ranjena: ima težke rane na dolnjem delu telesa in pretres možganov. Vse je rešila postaja odpeljala v tržaško bolnišnico, kjer bodo morali ostati po nekaj tednov. Avtomobil je zelo poškovan in razlito se je tudi več hektolitrov mleka.

SLOVENSKA DUHOVNICA PRED KONFINACIJSKO KOMISIJO

Trst, ajrila 1939. — Razen župnika Krtela, iz Kojškega v Brdih, ki je bil obsojen na dveletno konfinacijo, sta bila pozvana pred konfinacijsko komisijo pri goriški prefekturi še dekan Pavlin iz Kobarida in župnik Bregant iz Cerovega v Brdih. Ta dva sta bila sicer izpuščena, toda dobila sta nalog, da se morata zglasiti pri goriškem nadškofu Margottiju, kjer bosta dobila obvestila o nadaljnjem postopanju. Očitno sodeluje cerkvena oblast v najtesnejši zvezi s političnimi državni in fašističnimi organi pri preganjanju naših duhovnikov in našega jezika v cerkvi.

O tem priča tudi dejstvo, da bo imenovan za dekana v Idriji italijanski duhovnik.

Iz Devina pa bo premeščen župnik Stanič, proti kateremu že delj časa hudo rovarijo fašistični činiteљи.

Kanal Donava-Var-dar-Solun

Med Jugoslavijo, Romunijo in Bolgarijo se nadaljujejo pogajanja za zgraditev kanala, ki bi bil ploven tudi za težje ladje. Izhodišče kanala, ki bi bil ne samo važnega gospodarskega temveč tudi prometno političnega in strateškega značaja, bi bilo po novih načrtih pri izlivu Timoka v Donavo, na meji treh držav. Po dolini Timoka in dalje preko Niša v Moravo in Vardar do Soluna spojeni rečni sistem kanala bi prihranil ladjam, ki plovejo zdaj po Donavi do Črnega morja skozi Dardanele v Sredozemlje, 1420 km poti! V primeru vojnih zapletljajev na jugovzhodu Evrope bi zunanji dovoz ne bil vezan na dardanelsko ožino, blago bi lahko prihajalo neposredno v Podonavlje. Kanal, 5500 km dolg, bi stal blizu dve milijardi din, ki bi se razdelili po ključu na tri države tako, kakor bi pač od nove gradnje vsaka imela koristi.

Prvi padli vojak v Albaniji je bil Slovenec

Prvi italijanski vojak, ki je padel v Albaniji, je bil poročnik Rudolf Bombič iz Pulja v Istri. V Pulju mu bodo priredili slovesen pogreb, ko bodo prepeljali truplo iz Albanije domov.

PODJETJA V JUGOSLAVIJI IN NJIH PROIZVODNA VREDNOST

V Jugoslaviji je bilo koncem i. 1938. po najnovejših podatkih 2976 industrijskih podjetij. Vrednost industrijskih proizvodov je cenjena na 14 milijard in 517.500.000 din. Zivilska industrija šteje 833 podjetij (vrednost proizvodov 4.21 milijard din), lesna industrija 396 podjetij (1.69 milijard din), tekstilna industrija 306 podjetij (2.23 milijard din).

GOSPODARSKE NAMERE NEMČIJE V NAŠI DRŽAVI

Po gospodarski okrepitvi v srednji Evropi je Nemčija z znano pogodbo z Romunijo znatno okrepila svoj vpliv v južnovzhodni Evropi. "Metalurgija" poroča, kakšne bi bile osnove za poživitev nemške trgovine z našo državo. Minimalna baza pri pogajanjih z Nemčijo bi slonela na ponudbi, ki jo je stavil dr. Funk naši vladi ob priliki svojega bivanja v Beogradu: Nemčija bi prevzela polovico naše rudne proizvodnje: železa, antimona, bakra in magnezije ter polovico pšenične letine; Nemčija bi s svojimi stroji pripomogla k izgradnji avtomobilskih cest v Jugoslaviji; Nemčija bi dala Jugoslaviji na razpolago finančna sredstva za eksploatacijo rudnega bogatstva in zagotovila stabilnost cen naših pridelkov.

AKO HOČITE BITI ZDRAVLJENI OD ODGOVORNEGA ZDRAVNIKA

zatecite se k

Dr. A. CODEL

AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE PO FRANCOSKIH IN NEMSKIH NAČINIH KRVNE IN KOŽNE BOLEZNI

ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO

Ženske bolezni, bolezni maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Specialisti za pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni

ZARKI X — DIATERMIA — ANALIZE

Sprejema se od 9 do 12 in od 15 do 21 ure.

GOVORI SE SLOVENSKO

CALLE CANGALLO 1542

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI

RAZPOLAGA Z 10 SPECIALIZIRANIMI ZDRAVNIKI ZA VSE BOLEZNI

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost, razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznane specialista za navedene bolezni. Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obisk, jetrah, želodcu, živčevju itd.

Rayos X, Analisis

Zdravniški pregled za vsakovrstne bolezni \$ 3.—

Ordiniramo: od 9-12 i 15-21. V nedeljah in praznikih od 9-12.

GOVORI SE SLOVENSKI

SUIPACHA 28

PO ZAPADNI DRŽAVNI MEJI

"Če vidiš s strelskimi jarki in z žičnimi ovirami oskrnjeno lice narave, če nosiš v duši zavest, da si v deželi, kjer te nadzorujejo ljudje, ki so brez smisla za tvoje misli, čustva, za tvojo dušo sploh, egoistični ljudje, ki si jim na potu zato, ker živiš, ker ljubiš to polje, te planine. Ker ljubiš svoje brate in sestre, ki ljubejo ta lepi del prirode, če nosiš v srcu občutek, kakor da si v tujini celo tam, kjer ti je dala usoda dom zato, da lahko tudi ti doprineseš svoj del k zgradbi človeške kulture, tedaj ne moreš uživati niti, če si sredi najlepših planin. Zdi se ti, da se godi nad temi svetimi kraji velik greh, ti pa si preslaboten, da bi ta greh preprečil. Zato hodiš po teh gorah s tako težkim srcem, kakor bi te tiščal jarem k tlom..."

DR. KLEMENT JUG
† 1926. 1. na Triglavu.

Ko odide človek z doma v svet in se vrata za njim zapro, morda za vedno, tedaj ugotovi, da je brez doma, da je dom samo eden, da je z njim prekinil vse vezi in da mu ostajajo samo še misli, v katerih se bo tolikokrat vračal nazaj v domačo hišo. Daleč proč od doma se skuša večkrat tudi dejansko približati svoji domači zemlji in včasih mu zadošča en sam bežen pogled iz daljave, na katero komaj sluti utrip domačih krajev, zadovoljen in srečen je. Kakor so različne molitve posameznikov, tako različna so tudi hrepeneja po rodni zemlji in načini, kako se ji ta ali oni iz daljave skuša približati in nanjo navezati.

Moj domači kraj je tako blizu, da bi ga lahko vsak dan obiskal. Radi cementnih stebrov, ki so jih postavili preko in proti tako opevani samoodločbi narodov, med mano in domačijo, pa tako daleč, kakor bi bil med nama obširen ocean ali celo nepregledna atmosfera. Tako mi je postal dom iz vsakdanje resničnosti, ko sem grabil z lastnimi rokami domačo zemljo, ki je bila trden temelj mojim korakom samo še nodsežen ideal, h kateremu hrepeniš, želiš in se boriš, da bi ga dosegel. Toda ideal ostane ideal — nekaj nedosegljivega.

Točko, s katere sem lahko užival domače kraje, sem kmalu našel prav blizu doma, pravzaprav še v njegovem območju. Je to edinstvena točka v širnem obsejnim pasu, med Blegašem in Snežnikom, ki nudi človeku edinstven razgled na naše kraje. Nič čudnega, da me je tolikokrat vabila k sebi, da sem jo v resnici obiskal nešteto krat v vsakem letnem času in v vsakem vremenu. Kadarkoli me je življenje oplazilo s svojim korobačem, kadarkoli se mi je stozilo po domu, sem jo mahnil tja gori na Vrh, k Svetim Trem kraljem nad Vrhnikom. Vrh mi je vzbudil zanimanje in občudovanje že v otroških letih, ko sva ga med vojno naskočila z materjo. Bila je to ena izmed neštetihi tur, ali kakor smo jih po domače nazivali "brnjavov", ki smo jih delali med vojno in stikali in prosjčili za krompirjem, repo in

drugim živežem. Po zapadnem pobočju sva se vzpela na vrh, po vznožnem sva jo udarila proti Vrhniku. Od tu pa s polnimi nahrbtniki krompirja, ki sva ga dobila v zamenjavo za petrolej, preko Logatca domov. Ko sem dorastel, sem se vedno oziral z domačih planin po tem vrhu, sedaj ko so se časi spremenili, sem pa samo menjal položaj in gledam z njega na domače hribe. Vedno sem hitel proti vrhu in komaj čakal trenotka, ko se mi je s prvega sedla odprl pogled na domače gore. Na Vrh sem v mislih in s pogledom objel domači svet. Pogled je begal od ponosnega Snežnika, tam daleč na jugovzhodu, preko Javornika, ki zaslanja izhod in po Notranjski zemlji pozdravlja naš rod, kakor poje pesnik, preko Nanosa, Golakov tam daleč na skrajnem zapadnem obzoru do tolminskih grebenov in najvišjega mejnika Triglava. Med to mejo in me ono, ki je bila s silo začrtana pod menoj in teče od Črne prsti, med Blegašem in Poreznom preko Mrzlega vrha, ob cesti Žiri-Logatec proti Hotedršici, na grebene nad Cerkljanskim jezerom do pod Snežnika, tu leži moj domači svet. Oko je begalo in iskalo znanih vrhov, dolin in grap, cerkva in vasie. Na levi stoji na grebenu tik nad mejo cerkev Medvedjega brda pod njo idilične Trate, v prijetnem zavetju ležeča ljubka vasiea Zavratec, prelepo razgledno točko Sv. Magdalene samo slutiš za drevjem poraščenega grebena, tam daleč se blišče v jutranjem soncu skale in pečine Golakov in svetlikajo lične hišice naše vasiee Vojskega pa bližje pod nami Vrsnik, na desni Ledine in tik nad Žirni skrajno obsejna idilična vasiea Breznica. In tam zadaj za prvimi višjim grebenom leži Idrija globoko v kotlu, nevidna, samo slutena, toda živa in naša.

S težkim pričakovanjem sem vedno pristal na odmevu zvonov z domače zemlje. Poznal sem njihove glasove in vedel kdaj se je oglasil Zavratec, kdaj Ledine pa Medvedje brdo, Breznica in Vrsnik. Toplo mi je bilo ob poldanskem zvonjenju, sledil sem mu do vaških zvonikov in od tam v kmetske izbe, kjer se še molili slovenski očenáš. Le zvana z Vojskega nisem nikdar slišal. Preslaboten je bil nekje razbit glas, bil je sin vojne. Pa tudi prej niso bili zvonovi na Vojskem nikdar veliki, saj ni bilo niti prave poti, da bi jih bili lahko pripeljali. Stare zvonove so pripeljali po strmih poteh in grapah preko Angelske gore in Mrzle rupe. A tudi idrijskega zvona ni bilo čuti kljub njegovi teži in močnemu glasu. Pel je in odmeval v dolini, njegov glas je udarjal ob pobočja Magdalenske gore in se vračal nazaj v line pri sv. Barbari. Pa vendar se mi je zdelo, da ga čujem, bil pa je samo spomin na nekdanje čase.

Tu je bila in je moja ožja domovina. Za temi mejami pa sem gledal njen podaljšek daleč tja na zapad in jug. Videl sem jo za Snežnikom, slutil njeno toploto za Golaki, čutil njen utrip pod tolminskimi gorami in Triglavom. Vzljubil sem jo z istim žarom kakor ta kosček, ki sem ga gledal pred seboj z Vrh. Z isto ljubeznijo sem se jo oklepal če sem jo gledal z Jalovca, Triglava, Blegaša ali Slivnice.

Ture, katere sem napravil po teh vrhovih, niso bile ture v onem običajnem planinskem smislu. Bila so to romanja k svetišču domovine, v katerega nisem smel, dovoljeno mi je bilo samo s praga gledati in občudovati to prelesto naše izgubljene

zemlje. Vsako leto se znova vračam na prag domovine, vsako leto se mi odkrivajo nove strani njene lepote in njenega trpljenja. Tu si v stiku z domačo zemljo gledaš jo, doživljaš jo, ob južnih pobočjih Julijcev do Jadrana in Furlanske nižine. Pred teboj leži kakor na dlani, a vendar nedosegljiva. Vsako leto me znova vabi k sebi, vsako leto se vrste romanja od Jalovca do Ratitovca, a hrepenenje ni utešeno.

Meseca junija je bilo. Vreme je obetalo, da bo še par dni lepo, vroče in jasno. Človek si želi, kadar se odloči za pot v gore, čistega brezoblačnega neba, da sonce pali in puhti vročina od segrelih skal. Tudi obzorje je bilo čisto, brez mrča. Z velikim pričakovanjem in z veliko notranjo pripravo sem izstopil na zadnji postaji in jo mahnil preko travnikov v gozd na severnih pobočjih rateških Ponc. Moj namen je bil iz doline na prve obsejne grebene in dalje po vrhovih do Črne prsti. Naprej sem zaželel pogledati na Mangartska jezera, ki se skrivajo zadaj za Poncami. Žal, ta namen mi je spodletel. Ponee me s te strani niso sprejeli. Pri Vratecih sem samo pogledal preko meje in pred seboj občudoval kamin, ki navpično sili proti nebu.

Ura je kazala četrto, ko sem zapustil kočjo in nameril korak proti Jalovcu, slovenskemu Matterhornu. Kugy je zapisal o njem: "Prezvet sem se zagledal v sosedni Jalovec, dva ostra grebena, ki se v omotični strmini ustromita nad strmimi stenami ter se visoko gori združita v predzren oster rog". Mogočen, veličasten stoji v kotu Planice, na drugi strani pa zapira našo Trento. Državna meja, ki teče v smeri sever-jug, od Peči in preko grebenov Ponc, se na Jalovec obrne proti vzhodu. Jalovec, gora, ki vzbuja toliko strahu, je lahko dostopen iz Trente, z naše strani pa težje. Ni me bilo strah, čeprav sem bil v tem planinskem rajju čisto sam. Sonce je že poljubljalo Jalovčeva temena, ko sem stopil v ozebnik in ga brez nevarnosti prehodil. Vrh ozebnika se mi je v sončnem jutru odprla naša zemlja. Na desni Veliki in Mali Ozebnik, v ozadju Bovški Grintovec, na levo proti Trenti padajoča pobočja Travnika. Z malce tresoč nogo sem prestopil mejnik in se po stari planinski poti podal proti vrhu. Človek hodi z neprijetnim občutkom po domači zemlji, oči begajo okrog, ušesa so napeta, v možganih pa vrta hude misli. No radi rane ure se nisem preveč plašil in kmalu dospel na vrh. Sam sem bil v zračnih višavah, sam užival veličastno prirodno, grobno tišino in božanski razgled. Na vrhu stojiš, gledaš proti severu in šteješ: Visoke Ture, Karavanke, Julijske alpe, Jadrano. Tu vmes je slovenska preteklost, sedanjost in bodočnost. Pred menoj je žarel v jutranjem soncu Mangart, na levo od njega se svetlika predilska cesta in mežikalo Rabeljsko jezero. Tam na zahodu Poljski Špič in njegova skupina, pod zahodno steno Jalovca velike sipine in dolina Koritnice z redkimi bajtami. Pa naprej tam bovški hribi Rombon, Kanin in drugo, pa Krn na jugu in obrobne gore nad dolino Trente na vzhodu. Prijatelj dragi, dvigni se, pojdi sam in užival boš lepoto, ki ji ne najdeš para, združil se boš z gorami in domačo zemljo v nerazdružljivo enoto. Tu boš šele spoznal resnico Cankarjevih besed: Domovina, ti si kakor zdravje.

Kdor je plezalec jo udari kar po grebenu Travnika, in šteje med potjo mejnike, kdor ima veliko korajžje in malo grehov, jo mahne z vrha O-

zebnika proti Trenti in nato po južnem pobočju proti vrhu Mojstrovke. Ni me mikala niti prva niti druga line in se povzpela po severni strani pot. Spustil sem se po snežišču v dolina Mojstrovko. Mojstrovka triumfira nad zahodnim delom Trentske doline in nudi lep razgled. Žal, da se na vrhu šopiri močan in velik mejnik, ki zapira pot v Trento. Trenta, najlepša dolina slovenskih Alp, zelo malo obiskovan, danes pa zaprt in nedostopen planinski raj. Vseh dolin, sotesk in tesni ne moreš opaziti z nobenega obrobne vrha. Dolina Trente je ozka, z malimi ravnici, posejanimi z revnimi bajtami. Trentarji so revni ljudje, pa vendar priklenjeni na svoje borne gredice "čompe" in revne gorske pašnike za svojo drobnico. Trentarji so tudi odkrivali lepoto naših dolin in gora, toda nisu užili slave, ta je pripadla tujcu. Pod Mojstrovko izvira hči naših planin, Soča. Ne vidiš izvira, samo dozdeva se ti, da vre in kipi v velikem podzemeljskem jezeru pod tvojimi nogami. Tako blizu je, tako hrepeniš po njegovi romantični okolici, a pot ti je zaprta.

Po severnih grebenih Trente sledimo mejo preko Vršice na Prisojnik. Nobena gora naših Alp ne napravi na človeka takega vtisa kakor Priklenjeni na svoje borne gredice "čosojnik". S svojo ogromno razsežnostjo in silnostjo stoji pred človekom in mu zapira sapo. Tisočletja že kljubuje času pa je še vedno silen in divji. Na temenu mu čepi mejnik, ki mu prav nič ne pristaja. Tuja, nadležna navlaka mu je, ni zrastle z njim iz globokih dolin in ni delo onih, ki pasejo stoletja svoje črede ob njegovih vznizjih. Slaboten kupček peska je, ki ga bo čas razdejal in veter razpilal. Prisojnik pa bo ostal. Take misli so mi kljuvale v možganih, ko sem dolge ure sedel na vrhu, sam, čisto sam in zrl proti jugu. Vrh za vrhom, greben za grebenom, med njimi pa doline, so se vrstili proti morju. Nebeške tišine in težkih misli ni motil nihče. Sonce je žgalo in obsevalo vso našo deželo. Tako majhna se mi je zdela, kamorkoli pogledaš, vidiš menike. Kako bo z njimi v bodočnosti? V naši preteklosti so se slabo izkazali. Danes vidiš samo obrise gora, nekdanjih meja na severu in zapadu, tu pa stojiš poleg kamna, poleg sedanje meje.

Mejniki se vrstijo po grebenu proti Razorju. Lepa, divna gora, žal, nam težko dostopna. Planinee je že davno o njem zapisal sledeče besede: Kakor akordi v glazbi, plavajoči šumno drug v drugega, drvi v mislih spomini na bivanje v planinah, a vrača se v njih ko meteor, nadkriljujoče druge, spomin na Razor. Skušal sem ga obiskati z vrha Kriške stene, a mi ni uspelo. Že sem prekoračil mejo in drvel na Kriške pode, kjer utripeljo ljubka jezera, ko so mi odmevali neznanih in nevid-

nih stopinj prekinile pot. Vrnil sem se s težkim sremem in nadaljeval pot proti Stenarju. Pod njim v kotanji leže še ostanki vojne. Nihče jih ne spravlja, samo čas jih gloda in uničuje. Križki podi s svojimi očesci so se mi posobno priljubili. Kadar morem pohitim v njihovo bližino. Škoda le, da se ne vidi tudi Splevsko jezero, mimo katerega pelje pot v dolino Zadnjice.

Meja se povzpne po grebenih in pade v prelaz Luknja pod Triglavom, od tu pa se vzpne proti vrhu Triglava.

Triglav, prava slovenska božja pot. Žal, da je v poletnih mesecih le redko sam, žal pa tudi, da je s svojo veličino in s svojo nemo zgovornostjo le malo koga spametoval. Tih je, zaprt sam vase in zre nad slovensko deželo. Vse meje so mu vidne, mnogi z očmi pa jih ne vidijo. Nema priča je bil naši preteklosti, nema priča sedanjosti. Mogočno kraljuje nad dolino Zadnjice in zre na Log, kjer se družita Soča in Zadnjica, na dolino Soče, ki jo spremlja do izliva v morje. Svojo očetovsko roko steguje daleč tja na zapad do tujih ravnin, na svoje sinove ob narodni meji na zapadu, na Romobon, Kanin, Matapur in Kolovrat, na jugu na Banjško in Trnovsko planoto in še dalje do Javornika in Snežnika ter vabi mornarje na sinjem Jadrano v varno zavetje.

Hitimo dalje za mejo, ki pade v nudi lep pogled v dolino Zadnjice in prelaz Dolič, krene na Kanjavec, ki dalje preko Vogla, Kala in Lanševiča na Bogatinsko sedlo in Bogatin. Pod Bogatinom zreš lepe tolminske planine s pastirskimi kočami, gledaš Tolminko od izvira do izliva v Sočo. Tu začnajo pod grebenom one lepe vasiee, katerih se človek nikdar ne nagleda. Kraljestvo Zlatoroga, ti nudi nešteto užitek in nekaj tako prijetno domačega, kar te vedno in vedno vleče nase. Pred teboj se šopiri pogorje in značilni vrh Krna, na levo od njega pa zreš na morje. Z Bogatinom začnaja hrbet tolminskih gora, ki ti nudi po svojih značilnih vrhovih in lepih razgledih nebroj lepot. Popni se na najvišji vrh Kuk, zagledaš boš pod teboj Tolmin, Gorico in Sv. Goro. Podrta gora ti bo nudila sliko prave podrtosti in raztrganosti, sosedna Škrbina pa najlepši pogled na Tolmin, vasiee in planine. Greben z mejo se vleče preko Vogla in Rodice do Črne prsti. Pod njim pa so na južnih pobočjih posejane vasiee Čadrg, Ravne, Žabče, Nemški Rovt, Stražišče in Kal. Edinstven pogled je na zadnji vasiee s Črne prsti. O Črni prsti je dejal Kugy, da je najodličnejša med gorami. Pod Črno prstjo je Baška dolina z Bačo in Podbrdom. Na levi nad Baško dolino se dviga razteg-njen greben Porezna, ki kraljuje nad ozkimi in temnimi grapami in soteskami ter nad Cerkljansko dolino. Meja krene preko Baškega sedla na Možje, preko Zlatnika na hribe onstran Sorice in se spusti na Petrovo brdo pod Poreznom. Pod Poreznom in Blegašem je kraljestvo Bevkovega umirajočega boga Triglava. Ozke romantične doline, strmi bregovi, temni gozdovi, vrhu nad njima pa gole glave očeta Blegaša in Poreznia. Blegaš, samo enkrat sem ga mogel obiskati, samo enkrat sem se z njega razgledaval tu in tam preko, samo enkrat sem zrl z njega proti Jelenku in Masorskim planinam, pod katerimi sem slutil našo Idrijo. Državna meja beži izpod Blegaša proti jugu, mimo Sovodenj na Koprivnik in Mrzli vrh, v dolini Osojnice in dalje proti Tratam in Hotedršici.

Tako hodi človek ob naši zemlji s potrjim sremem, z mislijo in pogledom nanjo. Greneke so njegove misli in spominja se besed, ki jih je govoril pokojni Klement Jug. A obupati ne smemo.

Bodimo predzorni, ker le oni, ki zna žrtvovati je velik, le njegovi volji se usoda pokori. Preko prepado in nevarnosti vede pot na vrhove do zmag...

Lado Božič

RESTAVRACIJA

"PRI ŽIVCU"

kjer boste postreženi z dobrim vinom, pristnim pivom in vedno svežo domačo hrano. Prostori pripravljeni tudi za svatbe.

Rojakom se priporoča lastnik

EMIL ŽIVEC

Osorio 5085 — La Paternal

Ugodna prilika

za čitatelje Slovenskega Lista

JAME.

Kombinirano pohištvo za jedilnico in spalnico obstoječe iz 15 komadov za samo \$ 225.

Avda. SAN MARTIN 2700

U. T. 59 - 0504

(Nasproti pošte)

KROJAČNICA MOZETIČ

Če si nameravaš kupiti novo obleko, pridi in oglej si vzorce in blago v moji krojačnici, za kar Ti gotovo ne bo žal, kajti imam vsakovrstnega blaga najnovejše mode. Blago trpežno in prvovrstno, delo pa po najnižji ceni. — Poleg tega imam v zalogi tudi srajce, klobuke ter sploh vse moške potrebščine po cenah kot jih ne dobiš nikjer drugje. — Pridi in prepričaj se sam!

OSORIO 5025 (Paternal) — Buenos Aires

OBIŠČITE KROJAČNICO Leopolda Ušaj

kjer dobite najboljši "Peramus", obleke in obleke za ženske (Traje sastru)

GARMEN-DIA 4947

Bs. Aires, Paternal

**POSUZUJTE SE
PODJETH, KI
OGLASUJEJO V
NAŠEM LISTU!**

ČEHI IN SLOVAKI

Zgodovinski sklep, ki ga je sprejel parlament avtonomne Slovaške 14. marca t. l. je bil za Česko-Slovaško usodnejša pomena, kakor pa odločitev v Monakovu. Ko je praska javnost izvedela za sklep bratislavskega parlamenta, ki je pretrgal zadnje vezi, ustvarjene 1. 1918, in proglasil samostojno slovaško državo, se je mogla samo en dan vdati veri, da bo mogoče izgraditi preostalo Česko-Moravsko v samostojno državo. V resnici se je na bratislavskem "snemu" odločila tudi usoda ostalega dela države, ki ji je na mah zmanjkalo enega izmed dveh nosilnih stebrov. Ko bodo bodoči zgodovinarji razpravljali o usodi českoslovaške republike, se bodo morali vedno znova vračati k bratislavskemu sklepu z dne 14. marca. V dvajsetih letih skupnega življenja Čehov in Slovakov je zgolj enkrat ležala vsa teža končne odločitve samo in izključno na slovaški strani. Samo enkrat je odločevala Bratislava o skupni državi Čehov in Slovakov, ne da bi imela Praga kakršen koli vpliv na nje odločitve.

Glasilu odločilnih slovaških krogov "Slováku" se je zdelo, da je bilo zadostno pravici. V isti številki — 15. marca — je o tem dalje napisal: "Od 6. oktobra, od dneva zgodovinskega žilinskega sporazuma, je slovaški narod pod vodstvom svojih voditeljev korakal k izgraditvi slovaške državnosti. Samostojna slovaška država — to je bilo geslo, ki je vodilo slovaške državnike in politike v minulem polletju, dokler jih ni privedlo do 14. marca. In za tem geslom — tega naj nihče ne pozabi — je stal ves slovaški narod!"

Danes smo kajpak še preblizu tem usodnim dogodkom, da bi jih mogli objektivno in vsestransko presoditi. Sklep, ki ga je sprejel slovaški parlament na podlagi poročila dr. Tisa in ob izključitvi javnosti, bo dobil šele kdaj pozneje svoje pravilno ozadje; brez njega je premalo jasen. Sleherni, tudi "Slovakov" oficijozni komentar, je nepopoln in celo napaden, če ne poznamo pravega ozadja dogodkov, ki so se z dramatičnim razpletom odigrali med 12. in 15. marecem. Da imajo ti dogodki zgodno zvezo s celo vrsto drugih dogodkov in pojavov ter da so samo logična konsekvence razvijajočega se položaja na tem prostoru Evrope, o tem ne dvomi nihče, kdor ga je nekoliko ostreje gleda in kritično razlaga.

Vprašanje je, ali bi se bilo mogoče izogniti dogodkom 14. in 15. marca? To vprašanje bo še dolgo v diskusiji in končni odgovor bo lahko dal kdaj s svoje odmaknjene retrospektive samo zgodovinar časa. Prevladuje

pa mnenje, da bi čvrsta strnjnost Čehov in Slovakov preprečila razpad skupne države in njegove posledice. Zakaj so se torej razšli Čehi in Slovaki v toliki meri, da so naposled pretrgali vse vezi, ki so se zdele usodno važne za narodni obstoj slehernega obeh državnih partnerjev? Koliko so pri tem sodelovali tuji vplivi, ostani ob strani; zanimivo bi bilo dognati, kaj sta zakrivila oba partnerja, da se je po dvajsetih letih sožitja razvezal državno-politični zakon.

KAJ PRAVIJO ČEHI?

Vzrokov razida s Slovaki, je seveda mnogo, toda najvažnejši utegne biti ta, da so se premalo poznali. Zlasti v današnjih časih je nevarno, govoriti o enem narodu, pri tem pa premalo, prepovršno poznati tisti del naroda, ki naj bi ga centralistična politika zgnatla v enotno narodnost. Verjetno je, da izhajajo od tod premnoga nespornost in da je tu psihološki vrelc vzajemnega nezaupanja, obtoževanja in kljubujoče politike, ki tolikokrat izpridi medsebojne odnose. Gotovo je, da so Čehi in Slovaki en narod, če se vidi znake narodnosti v tesni jezikovni skupnosti, v kulturni tradiciji in v vzajemnostnem zbliznavanju narodnih elit zaradi ohranitve skupnega obstoja. Navedite večji narod v Evropi, v čigar dialektih bi ne bilo takih razlik kakor ob stoji med češčino in slovaščino? Samo pičla šestina besednega zaklada je različna, vse ostalo so lahko razumljive slovniške in pravopisne posebnosti. Razlike v mentaliteti prav tako ne morejo drugod ovirati narodne skupnosti: samo spomnite se, kakšen razloček je med severnimi in južnimi Francozi ali Italijani! Čehi imajo s Slovaki del skupnih kulturnih tradicij vse do štura in tudi po njegovi jezikovni reformi še dalje do osvobodjenja.

Ko so bili Slovaki na Ogrskem zatirani, je njihova inteligenca, izvemši del katoliške duhovnišine, vzdrževala stalne stike s Čehi. Danes očitajo, da so Čehi v interesu svoje hegemonije iznašli teorijo o narodnem edinstvu s Slovaki, v resnici so s to idejo prihajali k Čehom že pred vojno slovaški izobraženci in vse do zadnjega časa so imeli na Slovaškem mnogo Slovakov, ki so iz nesebičnega prepričanja zastopali to idejo v njenem bistvenem smislu, ne glede na to, kako daleč so dopuščali razne njene konsekvence. Na Češkem ni nihče silil Slovakov, da naj bi bili kaj drugega kakor hočejo sami biti, toda Slovaki se sami niso mogli zediniti za enotno stališče v vprašanju svoje narodne individualnosti. Nihče izmed Čehov ni hotel zaradi tega ideala delati Slovaškom sile. Tudi Čehi so sodelovali pri razvoju slovaške kul-

ture, pisali po slovaško in poudarjali slovaške posebnosti. Poglavitno je bilo, da se ostane na zunaj, tam, kjer gre za usodo v zgodovini, enotno državno telo. Zaradi te ga so Čehi delovali za osvobodjenje Slovakov, in da se brez njih ne bi bili osvobodili, to priznavajo celo zakrknjeni separatisti.

Toda dejstvo je, da se Čehi in Slovaki niso poznali in da se niti v dvajsetih letih niso zblizali v toliki meri, da bi slovaško ljudstvo brez razlike strank in slojev razumelo, kaj so mu Čehi in kakšne vezi ga spajajo z njimi. Očitajo Česko hegemonijo, centralizem in podobno. Mogoče se je tako kaj zagrešilo. Toda mnogo tega, kar pripisujejo na rovaš praškega centralizma in češke hegemonije, izhaja iz težnje, da bi ojačili slovaški del države, ga gospodarsko dvignili, kulturno razvili, ga storili odpornejšega. Če bi Čehi Slovaki bolj poznali, bi videli dobro dejanje v marsičem, kar se jim zdi sedaj slabo. Tudi Čehi so delali podobne napake: premalo so upoštevali svojstvenost Slovakov v nekaterih rečeh, ki se Čehom vidijo drugačne. Na pr. niti katoliški stranki Čehov in Slovakov se nista mogli sporazumeti za enotno politiko; tu ne gre samo za interesna nasprotja, marveč za posebne razmere med katoliškimi Slovaki, za razmere, ki so jih katoliški Čehi razvojnjo že premagali!

Čehi in Slovaki so živeli v polotičnem zakonu, hoteli so, da bi jim otroci bili vzgojeni v istem duhu; zakon se je razdril, ker se niso dovolj ponali in pazili na medsebojne duševne obzire. Bili so različno vzgojeni in čas je potekal hitreje, kakor naša prevzgoja; morda je tudi eden izmed partnerjev rajši gledal za drugim, tujim? Kje je torej krivda? V okoliščinah, v času, delno tudi v Čehih. Toda krivda ni bila taka, da se ne bi dala popraviti. V žilini so Slovaki dobili vse, kar so hoteli; nič jih več ni oviralo, da ne bi poslej delali za utrditev svoje avtonomije. Toda šli so dalje. Pozabili pri tem na skupno državo in posekali tudi naše zadnje korenine.

Da se niso razumeli, — je dejal neki pisatelj, — kar pa ne velja za vse Slovaške? z inteligenčnimi plastmi, ki so se usmerjale po istih progresivnih idejah kakor češke so se razumeli prav dobro. Z ljudmi iz Hlinkove stranke se niso mogli do celca sporazumeti niti češki katoličani. Tudi v nekaterih drugih skupinah so bili ljudje, ki Čehov niso hoteli razumeti. Po večini so bili ti ljudje pristasi "ancien regima", madžarske hegemonije. Postali so Slovaki, vendar pa z neko arriere — pensée, z neko rezervo, ki jih je zapeljavala k temu, da so z nejevoljo spremljali češko delo na Slovaškem in očitno širili v družbi nezaupanje do Čehov. Nihče ni mislil, da se bo razvoj slovaškega nacionalizma na te ljudi naslonil in da navsezadnje bodo ti mlačni Slovaki sprejeli nekega dne bojno geslo radikalnega slovaštva. V zadnem času so Čehi šele spoznali, kako vpliven je bil na Slovaškem tako zvani hungarizem. Morda to ni bilo več v toliki meri

kakor nekoč madžarofilsko stremenje; ne ti ljudje so samo čutili averzijo nasproti vsemu češkemu, slovaškemu in slovaškemu, in so načelno dajali prednost tujim vplivom pred češkimi.

Eden izmed poglavitnih vzrokov češkega spora s Slovaki so kulturne razlike, je dejal neki opazovalec. — Če vzamete v roke slovaške avtonomistične liste, opazite kaj kmalu besede husiti in podobno; mnogim vplivnim ljudem — in med njimi je bil v zadnjih letih tudi Andrej Hlinka — se je zdelo, da Čehi ne podpiramo samo slovaških protestantov, marveč zanašamo tudi v katoliške vrste svobodomiselnost. Z verskimi gesli in očitki so močno napadali naše pozicije na Slovaškem. Danes vidimo, da smo v tem zares grešili, kajti čemu si delati sovražnike zaradi prosvetnih idealov, ki jih to ljudstvo ne priznava?

Čehi so premalo teatralni, — je rekel nek visok uradnik v zunanjem ministrstvu. — Ne znamo nekih reči obesiti na veliki zvon, odbijamo mnogo ljudi s svojo stvarnostjo in treznostjo. Vsako leto je odhajalo iz Slovaške dokaj čeških uradnikov in na njih mesta so vstopali Slovaki, toda tega ni nihče opazil in o tem sploh nismo pisali. Češki uradniki niso šli zaradi tega služiti na Slovaško, ker bi Čehi hoteli spremeniti Slovaško v svojo kolonijo, marveč zato, ker Slovaki niso imeli svojih kvalificiranih ljudi in se niso mogli sami upravljati. Na važna mesta vendar nismo mogli postaviti madžaronov; no, to se sedaj maščuje, kajti marsikateri izmed njih je začudo postal ognevit slovaški nacionalist in pomaga izganjati nesrečne Čehi.

O tej preobrazbi madžaronov in mlačnih Slovakov so pripovedovali tudi drugi. Toda kako je z mladino, ki se je izsolala v zadnjih desetih letih in ki ni poznala madžarske nadvlade?

Profesor, begunec iz Slovaške, pove tako:

Nekoliko hungaristične mentalitete je ostalo tudi pri mladini, saj šola ni mogla spremeniti rodbinskega ozračja. V letih gospodarske krize se je pojavila brezposelnost tudi med mlado inteligenco. Ta pojav so izkoristili razni separatisti in so jeli vpiti, da mladi slovaški inteligent ne more do kruha, ker zavzemajo najboljše mesta Čehi. Statistično dokazljiva resnica pa je ta, da so se Čehi počasi umikali in da je državna administracija postajala čedalje bolj slovaška tudi bolj po poreklu uradništva. Toda mladi ljudje niso bili s tem zadovoljni; hoteli so, da bi takoj zasedli tako zvana boljša mesta, na katera so Čehi dospeli po lestevici uradniške hierarrije. Zaradi takega pojmovanja reda so nastali mnogi spori in marsikdo je šel v skrajnost samo zato, ker je kot Slovaček zahteval položaj preko kvalifikacij in službenih let. Mladi Slovaki se niso mogli otreti nekega posebnega, hungaristično pobarvanega hohštaperstva. Pri zasebnih podjetjih je bil močno udeležen češki kapital, ker slovaškega ni bilo in tudi ta je sprejemal v pravičnem sorazmerju Slovačke, vendar pod pogojem da so bili polno kvalificirani in delavni. Ta pogoj ni bil vsakomur po volji; prvenstveno merilo naj bi bilo to, da je Slovaček.

Čehi so mnogi v slovaški družbi prezirali, ker niso bili taki kakor madžarski uradniki. Res je, češki uradnik je bil demokrat in se ni smel dovolj ustavi na česti preprostejšega človeka ali trčiti z njim v krčmi. Verjetno je, da se s tem slovaškemu kmetu ni prikupil? Bolj mu je imponiral nekdanji madžarski uradnik, ki si je mislil o njem, da "Tot nem ember" (Slovak ni človek) in ki je bil vedno oblečen kakor mož gosposko, osoren in ukazovalen. Čehi niso znali biti "gospodje". Mnogi češki uradniki, profesorji i. t. d., so se ob pomanjkanju družbe v malih mestih zapili; madžarsko meščanstvo jih je preziralo, slovaški kmetje so se jim posmehovali.

Kaj bi bila brez češke inicijative, našega dela in kapitala slovaška mesta: Bratislava, Košice in druga? — je rekel nek Čeh iz Slovaške. — Dvignili so materialno kulturo Slovaške; prav to ni po volji sedanjim voditeljem. Kje bi bila brez Čehov slovaška univerza v Bratislavi? Koliko se čuti in vidi češki vpliv v njihovi znanosti, literaturi, vpisovod! In vendar Čehi danes proglašajo za svojo nesrečo. To so reči, ki presegajo normalne pojme. Da so Čehi delali napake, je mogoče. Toda kje bi bili narodi, če bi bil moral vsak tako kakor Čehi plačevati majhne napake z ogromnimi žrtvami?

Eden poglavitnih vzrokov češkega neuspeha med Slovaki so strankarske borbe. Praga se je preveč posluževala strank in je tako iz nasprotij teh strank pomagala ustvarjati nasprotne celotnega sistema. Slovaški socialni demokrati so praške kroge večkrat prepričevali, da Hlinkova stranka ne sme v vlado, ker je reakcionarna in avtonomistična, v resnici pa bi mogel pravočasni sporazum s hlinkovei marsikaj preprečiti. Seveda, po žilini je bilo že prepozno. Sploh Praga ni imela zadostni nekatere osebnih ambicij, nasititi apetit raznih mladih, za vsako ceno kvisku stremelih ljudi.

To so nekatere češke izjave in pripombe, ki jih — prav kakor naslednje slovaške — navajamo s povsem reporterskimi nameni: brez komentarja in polemike.

(Nadaljevanje prihodnjici)

Spet boste imeli priliko, da vidite v isti dvorani

"Dve materi"

A Z CUENAGA 158

14. MAJA OB 3 URI

Poleg igre bodo še druge lepe točke.

ZOBOZDRAVNIKA

DRA. SAMOILOVIC

de Falicov in

DR. FELIKS FALICOV

Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure.

DONATO ALVAREZ 2181

U. T. 59 - 1723

KADAR ISČETE SLUŽBE

obrnite se na rojakinjo

Berto Cernič

DORREGO 1583 — Gs. Aires

U. T. 54 - 3588

Ana Chrpova

Slov. babica

dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporoča vsem Slovenkam. Sprejema penzioniste iz mesta in iz dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.

ENTRE RIOS 621

U. T. 38, Mayo 8182

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6, lepo sliko v barvah. Odprto tudi ob nedeljah.

Atelje MARKO RADALJ

Facundo Quiroga 1920

U. T. 22 - 8327

DOCK SUD

Poslužujte se PREVOZNEGA PODJETJA "Expreso Gorizia"

Franc Lojk

VILLARROEL 1476

U. T. 54 - 5172 — 54 - 2094

slovenska tovarna mozaika

Velika izbira granitnega, apnenčevega in večbarvnega mozaika. Specialno izdelovanje granitnih stopnic ter vseh v to stroko spadajočih del.

Albert Gregorič

J. Pedro Varela 5233

U. T. 50 - 5333

Villa Devoto Buenos Aires

zasebno J. P. Varela 5130

Slov. Babica

FILOMENA BENEŠ-BILKOVA

diplomirana na univerzi v Pragi in Bs. Airesu ter večletna babica v bolnišnici Juan Fernándeza. — Zdravi vse ženske bolezni. — Slovenske žene posebno dobro negovane.

Ordinira od 9 zjut. do 9 zvečer

LIMA 1217 — BUENOS AIRES

U. T. 23 - Buen Orden 3389

Neverjetno!

Prva Slovenska krojačnica

v Villa Devoto Vam

nudi ugodno priliko

za zimske obleke,

suknje in površnike

NE ODLAŠAJTE

V zalogi velika izbi-

ra prvovrstnega bla-

ga — Priporoča se

DANIEL KOSIČ

Ul. Calderón 3216

Villa Devoto

KROJAČNICA

"PRI ZVEZDI"

Vam nudi najboljšo angleško blago (SUPERLAN)

Izdelujem obleke po najnovejši modi. — V zalogi je tudi velika izbira vsakovrstnega blaga.

Cene nizke.

Za obilen obisk se priporoča rojakom

STANISLAV MAURIČ

TRELLES 2642

U. T. 59 - 1232

Kavarna in pizerija

Razna vina — Vsakovrstni

likjerji in vedno sveže pivo

Rojakom se priporočata

PETER FILIPOVIĆ

in JUSTO KRALJ

WARNES 2101 esq. Garmendia

La Paternal Bs. Aires

Kako sta se Jože in Roža skregala

Jože. No, ja, saj veste, kako je s temi moškimi. Takole v nedeljo popoldne jo radi zavijejo malo na kak kozarec dobre kapljice in na balinec. Pri vsem tem se pa tudi bese- de rade kaj križajo in tako se marsi- kaj "pogrunta".

Oni dan je bilo prav tako kot vse- lej. Vsi so veliko vedeli, nekateri pa je hotel vedeti še več kot vsi skupaj.

Ti nič ne veš, se je ustil Gašerin in zavračal Toneja. Spet so se spravi- li nad Slovaško in nad ubogega Tisa, ki da je Čehe in Slovake prodal...

No, oni dan so svoje mnenje mo- rali le popraviti. Oglasil se je k be- sedu tudi Matevž, ki navadno ni bil kdove kaj zgovoren in je potegnil iz žepa nek nemški časopis, kjer je sta- lo črno na belem za tistega, ki po nemško razume, da je bila tista zgodba o Tisu umetno zlagana. Nje- gov podpis na tisti listini, ki so jo iz- dali kot dokument za ustanovitev Slovaške in za odepitev od skupne države s Čehi je bil falzifikat.

Ali mar nisem tega že preje po- vedal, je mirno povdaril Matevž, da se ni treba zaganjati nikamor, do- kler se ne ve za kaj pravzaprav gre.

Saj danes vidite, kaj delajo si Slo- vaško naprej! Praz zato ker Slovaki niso s takim načinom sporazumni, jih hočejo spraviti s sveta.

Tako je to zadevo rešil Matevž, ki je navadno najmanj govoril a ve- činoma največ vedel in kadr se je k besedi oglašil, je vedel zakaj.

Beseda je nasela tudi na Sveto Goro in na slovesnosti, ki se priprav- ljajo.

Kaj nas to briga je rentačil. To- neje. Če bi bilo kaj na tistih pobož- nih stvareh, zakaj pa ni Marija bra- nila svoje hiše, ko so streljali vanjo! To je že za nami. Tukaj se za take otročarije nič več ne mečimo.

Jaz tudi mislim, da je danes ma- šina in kanon in avijon več vreden kot pa roženkranc, je klatil Gašpe- revc. To je za ženske in za otroke. Za nas je pa kozarec vina, pa četudi je "kebraco". Le pijmo ga, ne glejmo ga!

Jože je molčal in v kozarec gledal. Rad bi kaj rekel, pa se je bal, da jo bo slabo izvozil, če se oglašil.

Pa se je oglašil Matevž, ki se mu je le preneumno zdelo to besediče- nje.

Ti Tonejec. Kdo pa je zidal cerkev na Sveti Gori? Ali so jo angeljci ali

so jo ljudje.

No, lepa zgodba. Še kaj takega nam boš sedaj pravil.

Jaz samo vprašam, kdo jo je zidal.

Ljudje, kajpada. Zidarji so jo, je samozavestno odgovoril Toneje, ki ni vedel kam beseda meri.

Ti ti misliš, da bi Marija morala braniti hišo, ki so jo njej na čast postavili ljudje? Ne bodi no smešen. Kar so ljudje zidali, naj tudi ljudje varjejo in vzdržujejo, če hočejo, da se ohrani. Kaj misliš da je sveti Flor- jan dolžan varovati hišo pred ogn- jem, če ga na steno naslikajo. Le nikar se ne delaj učenega, Toneje. Saj se stvari čisto nič ne spremenijo, če se ti norčuješ iz vere. Ni dolgo, ko sem se srečal s svojim ne- kdanjim znancom, ki je bil tako stru- pen kot si ti. Nazadnje se je pa ože- nil in ima tudi otroke. Pa je bil tako strupen, da je ženi prepovedal o- trokom govoriti o Bogu. Danes je njegov sin že 14 let star. Resnico ti povem, da se je zjokal pred mano, ko mi je tožil, kakle strašne težave ima z otroci, ki mu nazaj odgovar- jajo, ga nič ne ubogajo. Lahko si misliš, kaj sem mu mogel odgo- voriti.

Tako je tekla beseda. Jože je pa molčal. Od vseh besed mu je pa le ostal trn.

Zares ni vedel kako in kaj. Že vem. Bom videl, kaj mi pove Roža.

Malo preje bi pa lahko prišel. Saj bo prav sedaj ura, da pripravim ve- čerjo, je bila nevoljna Roža, ki je prav tisti hip lupila krompir, ko jo je poklical Jože.

Nekaj minut časa bo pa že še, da se kaj pomeniva.

Za kaj pametnega že, za neum- ti, Roža! Meni se zdi, da je vse skupaj neumnost.

Kaj neumnost? Da je neumnosti na svetu veliko več kot pameti, to bi že davno lahko vedel. To pa zato, ker neumnost prodajajo na vseh krajih tisti, katerim se je pamet ski- sala. In kaj te je danes pričilo.

Nič. Tako pravim. Tam doli v Re- tru sem se srečal z nekaterimi znan- ci.

Ki niso imeli treznih glav, kajne. Pijani pa tudi niso bili. No in kaj so povedali?

Da je vse skupaj neumnost. Tisto od Svete Gore in druge take stvari. In ti si molčal. Si jezik požrl.

Kaj sem pa hotel.

Povabil bi jih, naj gredo v nedeljo v Lurdes in naj se ponudijo, da bi nesli Marijo v procesiji.

Zakaj naj bi jim to rekel? Da bi se mi smejali.

Nič se ti ne bi smejali, če bi znal prav povedati. Pa ti si mi že tak, da jezik požreš prav takrat, ko bi ga moral imeti najbolj namazanega.

Pa te res ne razumem, zakaj pra- viš, da naj bi jim svetoval, da naj bi nosili Marijo v procesiji.

Zato ker... No, kaj se ti zdi, za- kaj so se pa spravili nad Mater Bož- jo tisti učenjaki. Ali jim je bila mar kaj napoti?

Nič. Kaj jim bo napoti. Le pogo- vor je tako nanesel.

Seveda. To je gotovo. Zakaj pa je nanesel na to, če ne zato ker tisti tvoji lepi bratci sami čutijo dobro, da jim je vera v Mater božjo tako globoko zapisana, da je ne morejo prezreti. Pa bi radi sami sebe pre- kričali kot da ni vse skupaj nič. Ti Jože takole ti povem, da bodo vsi ti- sti tiči še radi prosili Marijo na po- moč, ampak to bo takrat, ko ne bo- do imeli polna usta vina in ko jih bodo vsi prijatelji zapustili. Tako ti povem, da bi tisti Toneje in Gašpe- rin nekoč še vesela bila, če bi jima bilo dano, da bi Marijo nesla v pro- cesiji. Samo da bo tedaj malo dru- gače kot je bilo danes pri vinski mizi.

Ti bi jim že znala povedati, jaz pa si ne upam, ker bi se iz mene nor- ea delali.

Kaj jim nisi mogel povedati, da naj si le nikar ne mislijo, da ni no- bene pametne glave in da so vsi ti- sti, ki kaj vedo, prišli sem v Argen- tino, da tukaj po oštarijah svojo mo- drost prodajajo. Zares nisem mi- slila da si tako babji. Pa kaj bi re- kla babji, ker jaz sem baba, pa bi jim že povedala, ti se pa nekaj šte- ješ, pa si takole molčal. Sram te bo- di škoda, da nimam več časa, da bi te prav pošteno ozmerjala.

Jožetu se je kar za malo zdelo. Če- prav je vedel, da ima Roža nekaj prav, se mu je zdelo le prehudo. Mol- čal je.

Tako, le drži mulo! Te bo že mini- lo. Nocoj te ne bom več učila, pač pa ti bom razložila stvar tako, da boš zastopil, v nedeljo v Lurdu.

Ne bom šel tja.

Šel! Saj ne pravim, da pojdi. Je malo predaleč. Pripeljal se pa boš. Z omnibusom 69! Če te ne bom videla tam, te nikoli več ne pogledam. Še tiste tvoje pajdaše, ki samo slabo

govore, povabi in jih pripelji meni pred oči, da jim jaz razložim kaj je prav, če jim ti ne znaš in ne upaš.

Danes si pa res nataktnjena. Saj ni mogoče pametno govoriti s teboj.

Zate je pametno govorjenje le, če kdo zabavlja čez tisto, kar je dobre- ga.

Vsi vendar ne moremo biti svetni- ki.

Saj ti si lep svetnik. Kdo pa pra- vi, da bi morali vsi vsak dan cel roženkranc moliti. Prav bi bilo, to- da s tem se še ne zataji vera, če ga kdo vsak dan ne molí. Da se pa taki modrijani, ki so že očenaš in češče- nomarijo pozabili spravljajo nad Bo- ga in nad vero, je pa gotovo zname- nje da ni vse prav. Rečem in pono- vim: Če mi ne prideš na Binkoštno nedeljo v Lurdes, če me ne boš ob 3 uri čakal tam pred votlino, potem se mi nimaš nikoli več prikazati pred oči. Za nocoj pa lahko noč.

Kar šla je Roža. Pa tudi Jože je šel.

Ne boš me videla, tako je mislil sam pri sebi, rekel pa ni nič. Še lah- ko noč ne.

Pa dobro! Je rentačil sam s seboj. Saj je deklet na kupe, in boljših.

Takole je mislil Jože tisti večer. Drugo jutro ga je pa že jelo mine- vati.

Ko je prišel z dela v pondeljek, je poiskal nek načrt mesta in okolice in začel študirati, kaj bi bilo naj- boljše napraviti na binkoštno nede- ljo.

Kaj pa če bi šel tudi v Tropezón k maši. Saj res. Saj tam imam celo nekatere znanee...

Da, da. Samo da ne bo tako, kot je Roža rekla. Ne bom šel z omni- busom 69, pa tudi ob 3 h ne bom pred votlino. Tistega pa že nočem, da bi me vse komandirala. Tam na cesti bom počakal...

Tistega Toneja in Gašpereveca bi pa res rad dal njej v malin. Bog ve, nemara bi pa šli, tako je ugibal To- ne, ki je čimdalje bolj uvideval, da je Roža pri vseh svojih razburljivo- sti ena naboljših, kar jih pozna.

Bomo videli...

Janez Hladnik.

ALI SI ŽE PRIDO- BIL NOVEGA NA- ROČNIKA?

CERKVENI VESTNIK

14. maja. Maša na Avellanedi za Terezo Frumen. Molitve se opuste.

21. maja. Maša na Paternalu za Valentinu Vuga. Molitve na Pater- nalu. Vaja za petje v Lurdesu pri procesiji in za slovesnost 400 letni- ce Svete Gore. Pridite vsi prijatelji ljudskega petja.

28. maja. Maša v Tropezonu ob 10 uri.

Ob 3 uri shod v Lurdu, kjer bo lurska procesija.

14. maja se vrši ponovitev igre "Dos Madres" v salonu San José, Azucénaga 158 (blizu Plaza Once). Pričetek točno ob 3 uri. Povabljeni ste, da se številno vdeležite.

21. maja pridite kar v največjem številu k molitvam, da se čim bolje pripravimo na ljudsko petje za pro- cesijo v Lurdu na binkoštno nedeljo in pa za slovesnosti 400 letnice Sve- te Gore.

Janez Hladnik.

Veliki zavod "RAMOS MEJIA" Venereas

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi.

Popolno moderno zdravljenje.

SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdrav- ljenje na podlagi krvne analize (914).

KOŽA: Kronični izpahi, mozoljčki. Izpa- danje las. Ultravioletni žarki.

ZLATO ŽILO: zdravimo brez brez opera- cije in bolečin.

SPOLNA ŠIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Ciccarelliju.

ZIVČNE BOLEZNI: Nevrastenija, izguba spomina in šibkost.

REVMATIZEM: kila, nadusa, gota, šib- kost srca, zdravimo po modernem nem- škem načinu.

PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča.

CREVA: colitis, razširjenje, kronična za- peka.

GRLO, NOS, UŠESA, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin.

POPOLNO OZDRAVLJENJE \$ 30.—

PLAČEVANJE PO \$ 5.— NA TEDEN

Naš zavod s svojimi modernimi naprava- mi in z izvrstnimi SPECIALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečenje zajamčeno. — Ugodno tedensko in me- plačevanje.

OD 9—12 OB NEDELJAH OD 8—12

Rivadavia 3070

PLAZA ONCE

ZGODOVINSKI ROMAN

Caričin ljubljene

Nadaljevanje 138

Čudno, češah se zgodi, da človek ravno takšnih malenkosti ne pozabi. Taki spomini se vsidrajo v človeško dušo, ko pa odrastemo in slučajno srečamo takšnega človeka, se takoj spomnimo, da ni bil mož-beseda.

Tako je starala stvar, ko jo je oče nekega dne poklical k sebi in jo res- no vprašal, za koga se je odločila: za graščaka, za majorja ali pa za tr- goveca iz Moskve.

Oče, — je rekla Mila in pogle- dala svojega očeta s svojimi čistimi očmi, — graščak bi me imel rad za ženo, da bi poplačal svoje upnike, major potrebuje bolničarke, star Ba- log pa bi me imel najbrž rad zato, ker upa, da mu boš dal potem svoje vino ceneje. — Od teh treh nočem nobenega, sicer pa sem že mlada. Še je dovolj časa, kajne, oče?

Stari Barjanski ni mogel na te besede ničesar odgovoriti.

Ljubše bi mu bilo sicer, da bi si hčerka izbrala katerega izmed teh treh snubačev, naposled pa — je me- la Mila tudi prav. — Deklici s se- demnajstimi leti ni treba hiteti.

Takoj po tem razgovoru je Mila odhitela v vinograd in šla na grič, kjer je rasla najboljša vinska trta.

Tukaj, sredi vinskih tret je stal vi- tek, črnolas mladenič. Ko je zgle- dal deklico, je vrgel nož, s katerim je rezal grozdje na tla in vzkliknil veselo:

Mila, — Mila!

Apraskin, — moj dragi Apras- kin!

In mlada človeka sta se objela; če bi bil star Barjanski to videl, bi si pulil las, kajti Apraskin ni bil v njegovih očeh ničesar drugega, ka- kor navadni sluga, kmet, ki je bil v

njegovi službi in katerega je sprejel v svojo hišo, ker je mladenič ubog in brez strehe potrkal na njegova vrata.

Barjanski se doslej ni še nikoli kesal, da je vzel mladeniča v svo- jo hišo.

Apraskin je bil priden in dober mladenič, skrbel je za vso hišo, ta- ko da je bil Barjanski popolnoma brez skrbi. Vse je bilo v najlepšem redu.

Apraskin je bil njegov oskrbnik, vodil mu je celo knjige, izplačeval ljudi, izterjeval dolgove, vozil v me- sto jajca, sir, maslo, svinje in perut- nino, prodajal žito in dobival zanj mnogo denarja, svojemu gospodarju je prinesel vsako kopejko, skratka bil je njegova desna roka.

Barjanski pa je bil skopuh napram njemu. Za njegovo ogromno delo mu je plačal kakor navadnemu slugi.

Apraskin pa si je vzel sam na- grado.

Pri denarju si človek ne bi mogel zamisliti bolj poštenega mladeniča kakor je bil on. Ni mu bilo toliko za težke ruble, kakor za rdeče ust- nice lepe Mile.

Od nje je dobil nešteto poljubov, nešteto krat mu je Mila prisegla ve- čno ljubezen. Objubila sta si da si bosta ostala zvesta, dokler se jima ne bo nudila ugodna prilika, da bi se vzela.

Oh, moja draga Mila, — vzkli- kne Apraskin in jo poljubi, — lah- ko si že mislim, kaj ti je rekel se- daj tvoj oče. — Mar ne, on te hoče prisiliti, da bi se poročila!

Da, moj ljubljeni, to namera- va, — odvrne Mila. — Ti pa veš, da sem samo tvoja in samo tvoja in da bom postala edino le tvoja žena in od nikogar drugega!

Apraskin zavzdihne.

— Že mnogokrat sem ti dejal, — reče Apraskin, — da bi govoril s

tvojim očetom, ti pa si mi vedno to preprečila.

— Zato, ker vem, da bi moral po- tem takoj oditi iz hiše! Jaz pa bi u- mrla, če ne bi bilo tebe več tukaj!

Mila mu zopet ponudi ustnice v poljub, toda Apraskin se jih tokrat ni dotaknil.

— Draga Mila, — je dejal črno- lasi mladenič, — jaz sem pošten člo- vek. Meni ne ugaja, da se ljubiva za hrbtom tvojega očeta. Pošten človek govori iskreno in zato bom stopil še danes k tvojemu očetu in ga bom prosil za tvojo roko!

— Ne stori tega! — ga je pro- sila Mila. — Ti ne veš, kakšen je moj oče!

— Oh, ne bojim se, da bi me za- vrnil! — odvrne Apraskin. — Če- prav sem siromak, ki nima ničesar, razen svoje glave in dvoje rok, ven- dar sem tvojemu očetu neobhodno potreben. Vsa oskrba premoženja tvojega očeta je v mojih rokah!

— Oh, Apraskin, rotim te še en- krat, ne govori z mojim očetom! — Ne izdaj mu najine skrivnosti.

V tem trenutku je Apraskin o- pazil starega Barjanskega, ki jo je mahnil proti vinogradu.

Apraskin je stisnil Milino roko in ji zašepetal:

— Počakaj me, počakaj me tukaj! Potem pa je šel ponosno in dvig- njene glave staremu Barjanskemu naproti.

— Apraskin, kaj je? — vpraša po- sestnik. — Kaj delate? Pa mi ne mi- sliš povedati, da je zbolela vinska trta kakor pri našem sosedu?

— Ne, gospodar, — odvrne Apras- kin, — trta ne more zboleti, ker sem že prej poskrbel, da se to ne bi zgodilo. Letos bomo imeli trgatve, kakršne ni bilo že deset let.

— To je dobro, to me veseli! — vzklikne stari Barjanski in se za- dovoljno pogleda po trebuhu. — A

praskin, zadovoljen sem s teboj, za- res zadovoljen! Zadnji zaključek knjig je bil pravilen. Dokazoval mi je, da premoženje raste, radi tega ti bom povišal plačo! Odslej boš dobi- val na leto — petdeset rubljev več!

— Petdeset rubljev? — Hahaha, pa se je res izkazal!

— Stari Barjanski je bil skopuh! Toda poslušajte dalje, — reče Na- talka.

— Hvala vam, — odvrne Apras- kin ravnodušno. — Potreboval bom teh petdeset rubljev, da si bom kup- pil potrebne stvari za poroko.

— Ah, ti se ženiš, moj dragi A- praskin? — vzklikne Barjanski pri- jetno presenečen. Pretkani posest- nik je vedel, da bo ostal Apraskin pri njem, čeprav bo oženjen. Mož z ženo in z otroci ne menja tako lah- ko svojega bivališča, kakor pa sam, neoženjen človek.

— Zenil se boš? To je dobra mi- sel! Vposled je družinsko živ- ljenje naseeno lepše, če pa si našel tu- di pošteno in dobro mlado lepo de- klico.

— Da, našem sem jo, — odvrne A- praskin in se nasmehe.

— Kaj, za vraga, našel si jo že? — vzklikne Barjanski. — Glej, glej — jaz pa nisem ničesar opazil!

— Še bolj se boste čudili, ko vam bom povedal vse, — odvrne Apras- kin, — lepa je, bogata — kar mi je pač prav všečno — ima prekrasne plave lase in modre oči, ljubi me, — toda vse to ima ima napako!

— Napako? — zamrmra stari Bar- janski. — To sem si takoj tudi mi- slil.

— Njen oče noče dovoliti, da bi se poročila, — reče Apraskin naiv- no. — Gospod Barjanski, le pomisli- te, stari si je vbil v glavo, da mo- ra postati njegova hči žena kakšne- ga uglednega gospoda!

— Da, da, — takšno so ljudje dan-

današnji. Kmet noče biti več kmet, postati hoče gospod. Apraskin, jaz pa ne dvomim o uspehu! Ti boš že pregovoril starega, saj si spreten dečko!

— Mogoče! — odvrne Apraskin. — Samo če bi imel načrt, kako naj bi se sprivil nad starega.

— On ti torej ne da svoje hčer- ke?

— Da! Rekel mi je, da mi svoje hčere ne da, prav tako kakor mi tu- di Barjanski ne bi dal svoje Mile!

— To ti je rekel? — reče Bar- janski. — Čudno, ta človek me torej pozna.

— O, da, on vas pozna, tudi vi poznate njega, njegovega imena pa vam ne smem povedati — pri takih prilikah ne sme človek vsega pove- dati. — Gospod Barjanski, sedaj mi pa vi povejte — ali bi mi dali na pri- mer vi svojo hčerko za ženo?

Barjanski se zagrohota.

— Moj dragi prijatelj, — reče stari odkritosrčno, — če bi bili ta- ko neumni in bi me prosili za roko mojega otroka, bi vam rekel:

— Moj dragi prijatelj Apraskin, kaj takega mi ne prihaja niti na mi- sel. Vi ste sicer dober sluga, moja Mila pa je ustvarjena samo za odlič- nega moža, to mi lahko priznate tudi sami.

— Toda to so samo neumnosti. — Gre za hčerko nekega drugega po- sestnika in če vam je ne da sam po sebi uporabite pač silo.

— Ah, to mi svetujete?

— Vse to je edini izhod!

— Prihodnjo noč pojdi k deklici ali pa naj pride ona k tebi duhov- nik naj bo pripravljen — z deseti- mi rublji boste dosegli vse — duhov- nik vaju bo poročil, jaz pa vama bom dal — če bosta seveda hote- la — najlepšo sobo v moji hiši, ali pa bosta lahko uporabljala majhno vrtno hišico, v kateri sta dve nede- lje.

Tri želje

Pred davnim časom je živel v deželi kralja Ognjeslava ogromen zmaj. Dajali so mu krvnik davek: dvanaest deklie, sicer bi opustošil vsa polja in uničil vso setev. Nihče pa ni bil zmaj kos.

Stara prerokba pa je govorila o tem, kako bi bilo mogoče premagati pošast: v podzemski votlini, ki jo zapira silna skala in ki je zapahnjena s trojnimi železnimi vrati, hranijo temne pošasti meč, ki je edino orožje proti pošasti, ključ pa hranijo vile. Samo junak, ki bi si pridobil ključ in bi bil tako močan, da bi odvalil silno skalno ter tako neustrašen, da bi mu temne pošasti ne delale strahu, bi si mogel izvojevati zmago nad zmajem.

Pa se je domislil zmaj in razglasil, da naj mu dajo v davek kraljevo hčer, sicer bo opustošil vsa polja in uničil vso setev. Kralj je pozval vse junake dežele, naj si pribore čarobni meč, da bodo ugonobili zmaja, komur se bo to posrečilo, dobi kraljičino za ženo. Nihče ni bil tako močan, da bi odvalil silno skalno, nihče ni bil tako pogumen, nihče ni imel ključa do trojnih vrat.

Tisti čas pa je letela kraljica vil s svojim detetom na hrbtu, dete pa ji je padlo s hrbita in srečno priletelo na dvorišče drvarjeve kočice. Drvar Marko je spoznal vilinsko dete, ga skrbno zavrnil in se naslednje jutro odpravil v kraljestvo vil. Tri dni in tri noči je hodil neprenehoma, dokler ni dospel do srebrnih vrat, potrkal in sama kraljica mu je prišla odpirat. Bila je žalostna in objokana, ker je že tri dni in tri noči za detetom žalovala, ko pa ga je zagledala se je vzradostila. Planila je k Marku in mu vzela iz naročja Boženo, tako je bilo ime mali vili, objemala in poljubovala jo je. Priredili so veliko gostijo. Preden je drvar odšel ga je peljala vila Milodara v zakladnico in mu ponujala srebro, zlato, biserov in drugih zlatih kamnov, a on odmaje z glavo, ni mu za zlato ne za srebro, ne za bisere niti za druge zlatne kamne. "Izpolni mi rajši tri želje," prosi drvar. "Govori!", ga pozove kraljica. Drvar pa je začel: "Znano Ti je kra-

Mladinski kotiček

Ivan, Buenos Aires:

LE ENA MISEL

Kar križem sem sveta obšel, videl tujih mest, vasi; le eno misel sem imel, med svoje priti spet ljudi.

Domača zemlja, dragi kraj, ne morem pozabiti nate; v duši spet in spet nazaj potujem na zelene trate.

Kjer skakal deček bosopet in trgal rožice dišeče; dokler speljala me ni v svet nemirna kri si iskat sreče.

Vem, miru v srcu prej ne bo, dokler obraza si ne umijem v hladni vodi tam pod vasjo in studenčnice se ne napijem.

Studenček, polje, trate, gaj, hišica, vrt; vse kot nekdaj! Le jaz ne vem; če bom še kdaj te videl moj domači kraj!

MEGLICE BRATOM V ROBSTVU

Kam pa plovete meglice tako brzo čez goro, ali greste morda gledat kam je zlato sonce šlo.

Sončeca ne dohitite če letite še tako: saj bo jutri rano zjutraj samo spet nazaj prišlo.

Sončeca me ne lovimo, ta predaleč je od nas, me le nosimo pozdrave bratom daleč proč od vas.

Koliko jih je, ki v robstvu se ihtijo za mejo; in ki trdo skorjo kruha reže tuce jim — skopo...

Jožef Mihelič, dijak.

OD KDAJ DOLENJCI POSEBNO SPOŠTUJEJO STARE LJUDI

Mnogo vode je že Krka odnesla v Črno morje, odkar spoštujejo kmetiči na njenem levem bregu, ob lepih vinskih goricah, stare ljudi. Bilo je pa takole:

Pomlad je prišla v deželico in s pomladjo tudi poljsko delo. Toda za-

četi niso mogli, ker je kar naprej deževalo. Marec je prešel v dežju, april, že itak moker mesec, je pa še posebno zalil ubogim kmetom polja. Šele z majem so pričeli z oranjem in kmalu je bilo žito zunaj. Nekega jutra se ljudje prebudijo in vidijo, da je huda slana pobrala mlado žito.

Kakor je bila pomlad deževna je bilo poletje suho. Na nebu se ni in ni hotel pokazati oblak, ki bi prinesel dežja.

Poletje se je nagibalo k jeseni in na poljih ni bilo videti ničesar, kar bi ubogi kmet lahko pospravil. Tako so se kmetje morali pripraviti na lakoto.

Seveda, svoje stare navade, da bi stare ljudi spoštovali pa le še niso opustili.

Zima je prešla s silnim mrazom in ljudje so koprnili po kruhu. Ko drubi jim ljubi Bog pomagal.

In res, kmetič se je domislil, da stari judje gotovo več vedo kot mladi in zato je vprašal nekega starca: "No, povej nam ti, ki si že dolgo na svetu, kje naj dobimo zrnja za naša polja?" Starček, obnemogel od lakote, je dejal s pobitim, otožnim glasom: "Vzemite strešno slamo in omlatite jo. Tako boste dobili malo zrnja!" Kmetje so pobrali s streh vso slamo, jo omlatili in dobili so zrnje.

Tisto leto je pa bil Bog milostljiv in dobra letina je kmetom napolnila kašče.

Od tedaj na Dolenjskem še bolj spoštujejo stare ljudi, ker oni mnogo več vedo kot pa mladi.

Hvala Ludvik, dijak.

LEV IN LISICA

Lev bi bil rad vedel, ali ga vse živali v svoji okolici zares častijo kot kralja in je o tem izpraševal lisico. "Ti prideš daleč naokoli," je dejal, "in zveš več kot vsi drugi."

Lisici je to laskalo, vendar je vedela, da je najbolje, če bo jako previdna, in je odvrnila: "Vsi, ki te poznajo, se te bojijo. Le opazuj, kako

se te plašno izogibajo in ti gredo strahoma s poti, ko te od daleč zagledajo."

"Že prav; toda, če me tudi zares častijo in spoštujejo, to bi rad vedel."

"Saj vedo, da si ti močnejši kot vsaka druga žival."

"Tudi to mi je znano," je dejal že slabe volje lev.

"Kaj bi ti naj še povedala? Le eno žival med vsemi drugimi poznam, ki se te niti ne boji in tudi drugače prav nič ne kaže, da bi te zaradi tvojega kraljestva in tvoje moči kdo ve kako upoštevala."

"Kaj?" se je razburil lev in se pretegnil. "Katera je pa tako nesramna?"

"Tvoja levinja!" je rekla lisica in stekla proč.

Mirko Kunčič:

TEŽKA UGANKA

"Sedi, Majda, na polena, na polena — na kolena trda moja in poslušaj!"

Pesmi zvonkih brez števila božja roka je v vrbinje mlado ob potoku skrila. Čudno lepe so te pesmi: nekatere so vesele, kakor da ves svet bi rade z žametno rokó objele; nekatere so otožne kakor slavčevko žgolenje, a iz vseh odmeva mladih sre veliko hrepenenje.

Pojdi, Majda, v log zeleni, v log zeleni jagnje ženi, tam poslušaj prav natanko, nam razreši to uganko:

komu le vrbinje mlado s svojo pesmijo postreže?

Vsa zamaknjena je Majda v sončno jutro odskakljala. V vrbi niti list vzdrhtel ni...

Dolgo je prisluškovala.

Trilili! nekdo zapiskal z je, ko zarja se je užgala. Majdica tedaj uganko dedu brž je razvozljala:

"Rad bi vedel, komu vrba s svojo pesmijo postreže? — Mlademu pastirčku Gregcu, ki si v njej piščal ureže!"

no urejeni sobici.

— Če pa bo naslednjega dne prišel prevarani oče, bo moral molčati! — Hahaha, rad bi ga videl, — kakšen bo njegov obraz v tem trenutku, ko bo videl, kako ga hčerka gleda skozi okno moje vrtno hišice in kako ga pozdravlja: — Dobro jutro oče — jaz sem poročena.

Apraskin se nasmehne in njegov obraz je zasijal škodoželjnosti, hitro se je obrnil tja, kjer se je malo prej skrila Mila, — potem pa je ponudil Barjanskemu roko in mu dejal:

— Gospod Barjanski, jaz sprejemam vaš predlog!

— Zvečer si bom osvojil deklico, nocoj se bova poročila, vi boste pa tako ljubeznivi in mi boste odstopili svojo vrtno hišico, kajne?

— Vzklikne Barjanski, — če pa — storil bom, kakor sem vam davam prede pri denarju bolj tesna, vam bom rad dal predujem na vašo plačo, da boste mogli plačati duhovnika, ki vaju bo poročil.

— Če hčete, dajte mi petdeset rubljev predujma, — se zasmije Apraskin, — prav mi bodo prišli.

— To vam verjamem, — se nasmehne tudi gospodar, — uporabili jih boste, da boste prevarali neumnega očeta. — Hahaha — to se je rodilo v moji glavi — ne pozabite tega, da sem vam to svetoval jaz — jaz in nihče drugi.

— To je resnica, — odvrne Apraskin, — mnogokrat vas bom spomnil na to.

Barjanski je potegnil iz žepa denarnico in ponudil mladeniču petdeset rubljev, ki jih je Apraskin mirno spravil.

Sedaj se je porostnik obrnil in odšel, Apraskin pa je odhitel k svoji Mila.

— Mila, moje sladko srce, — je vzkliknil mladenič, — Ali si slišala?

— Mila, drugega izhoda ni, ne moreva drugače, kakor da se brez njegove vednosti poročiva. — Saj si sama slišala, da mi je malo prej sam svetoval to.

Mila je pordečila in se stisnila k njemu.

— Apraskin, če misliš, da je to edini izhod, tedaj bova tako storila. Nocoj bom postala tvoja žena, sedaj pa pojdi in uredi vse z župnikom.

— Ali misliš, da bo molčal?

— Mislim da bo, — odvrne Apraskin, — župnik je velik prijatelj evetlic in jaz sem mu pred kratkim uredil njegov majhen vrtec, radi tega mi bo steril, kar ga bom prosil.

Apraskin poljubi Milo še enkrat, potem pa odhiti k župniku, ki je bil takoj pripravljen, da bi ju poročil.

Po večerji v Barjanskega hiši je poklical mladenič gospodarja v stran in mu zašepetal v uho:

— Gospod Barjanski, sedaj grem poklicat svojo ženo. — Saj mislite še tako, kakor ste mislili pred pol dne? Svetovali ste mi namreč, naj se tajno poročim, kajne?

— Samo po sebi umevno, — odvrne Barjanski, — če stari noče zlepa, morate pač uporabiti silo. Drugega si ni zaslužil.

— To je tudi moje mnenje, — reče Apraskin.

— Vrtna hišica bo torej nocoj odprta?

— Ko boš nocoj prišel s svojo ženo, potrkaj na moje okno, odprl vam bom sam.

— Ah, gospod Barjanski, vi ste zares dobri! Več ne morem zahtevati od vas.

Apraskin je odšel iz sobe, kjer so večerjali, ko pa se je stari Barjanski obrnil, je mladenič nanignil Mila, naj bo ob dvanaestih v vinogradu na istem mestu, kjer sta bila predpoldne.

Mila ga je točno o polnoči ča-

kala.

Apraskin jo je objel in odpeljal trepetajočo deklico s seboj.

— Ali si mogla uiti skrivaj iz hiše? — jo je vprašal Apraskin, ko sta šla proti cerkvi. — Ali te ni nihče opazil?

— Nihče, dragi moj.

— Ali pa veš tudi prav gotovo, da oče ni ničesar opazil?

— Ničesar ni opazil! Pa če bi me tudi sedaj videl, me ne bi spoznal, ker sem si izposodila od svoje prijateljice plašč in pajčolan.

Medtem sta prispela do župnikove hiše. — Stopila sta v vrt kjer ju je župnik pričakoval. — Župnik je vzel iz žepa ključ od cerkve, šli so v cerkev, kjer ju je župnik po vseh pravilih poročil in blagoslovil njuno zvezo.

Apraskin mu je dal dvajset rubljev, župnik pa reče:

— Amen in bodita srečna!

Apraskin odpelje svojo mlado ljubljeno ženo domov.

To pa je bilo najtežje.

Apraskin je hotel, da bi sprejel po poroki Barjanski v hišo svojo hčerko, kajti v Rusiji je veljal zakon, da oče ne more razdeiniti svojega otroka, če ga je enkrat po poroki sprejel v svojo hišo.

To je Apraskin vedel in zato mu je bilo na tem, da bi preživel s svojo ženo samo eno noč v Barjanski hiši.

— Ljubica, zavij se močnejše v plašč, — zašepete on Mila — pokrij si obraz s kopreno. — Tako, sedaj pa se naj zgodi božja volja!

Apraskin vstopi k oknu Barjanskijeve spalne sobe, ki se je nahajala v pritličju.

Nato potrkaj na okno.

Kmalu sliši drsajoče korake.

— Ali si ti, Apraskin?

— Da, gospod Barjanski, prišel sem s svojo ženo. — Duhovnik naju

je poročil. Bodite tako dobri, pustite naju v hišo. — Noč je hladna.

— Prijatelj, počakaj malo, — zakliče Barjanski, — v dveh minutah sem pri vama. — V vrtni hišici je vse pripravljeno!

Čez dve minuti odpre Barjanski vrata in stopi na ulico.

Bila je temna noč, mesec ni svetil.

Barjanski je oblekel samo hlače in lahko suknjo, v eni roki je držal svetiljko, v drugi ključ.

Mila se stisne k svojemu mladeniču možu, — obraz je skrila na njegovih ramenih, ker je kmet dvignil svetiljko, da bi jo pogledal, čigava je deklica, katerega očeta je Apraskin prevaril. — Toda zastoj si je prizadeval. Ni mogel spoznati njegovega obraza. — Koprena je bila preveč gosta.

Ko je kmet dospel do vhoda v vrtno hišico, odklene vrata.

Gospod Apraskin, vstopite s svojo mlado ženo, — reče on, — želim vam mnogo sreče in zadovoljnost!

— Vi pa, mlada gospa, ste si res izbrali dobrega moža, — reče on zakriti Mila, — Apraskin je v moji službi, on je prvi med mojimi ljudmi, sedaj mu plačam petdeset rubljev na leto, če pa bo tudi v bodoče marljiv in pošten, mu bom plačo še povešal.

— Moja žena je vama postavila v spalno sobo malo vina in potice, kar je pač že navada pri novoporočenih. — Ne smete se torej pritožiti. — Haha, Apraskin, jutri predpoldne ti ni treba priti na delo, jutri lahko ostaneš pri svoji mladi soprogi.

— Lahko noč!

— Gospod Barjanski, — zašepete Apraskin in prime starca za roko, — pomirila se bom šele takrat, ko mi boste dejali, da sem prav storil.

— Popolnoma pravilno, — vzklikne Barjanski, kajti boljšega zeta si človek ne more želeti in da nisi že oženjen, bi ti dal tudi svojo Milo za ženo.

— Tega sicer ne bi nikoli storil, je že vseeno, sedaj me to ničesar več — pomisli Barjanski, — toda sedaj ne stane.

— Res? — vzklikne začudeno Apraskin. — Vi bi mi dali tudi svojo Milo? — Ženica, ali si slišala? — Vidiš, vest naju ne more peči! — Nato popelje svojo ženo skozi vrata v vrtno hišico.

Barjanski se vrne s svetiljko v roki v hišo in ko je čez nekaj trenutkov zopet legel v posteljo, si pomanjke roke in reče:

— Ko bi le vedel, kateri moj sosed bo napravil jutri zjutraj prav neumen obraz! Prepričan sem, da si ta Apraskin ni ravno izbral najslabšo deklico v vasi.

— Človeče, ali veš, — mu odgovori žena, — veselim se, da je tako, ker se mi je pri mizi že večkrat zdelo, da ga naša Mila zaljubljenost gleda.

— Tako, tako, — reče Barjanski, — potem pa je res dobro, da sem mu svetoval, naj se skrivno poroči.

— Sedaj bo Mila pozabila na svojo ljubezen, ko bo videla da se je oženil z drugo.

— Bah, moja hčerka je namenjena grofu ali pa kakemu drugemu odličnemu gospodu, ne pa hlapcu. — Iz moje postelje lahko vidim vrtno hišico — okna so že razsvetljena, še nista upihnila luči.

— Sedaj gotovo jesta in pijeta — meso, vino in potice, ki si jih postavila v spalno sobo.

Čez pol ure zakliče Barjanski: — Sedaj sta upihnila sveče! — ničesar ni lepšega, kakor pa mlada ljubezen.

(Dalje prihodnjič)